

UITGELICHT!

Een periodieke KUNSTAGENDA voor leden van de Kunstkring Haaksbergen
nr. 176, september 2025

WYBRAND DE GEEST

Tentoonstelling in het Fries Museum te Leeuwarden
van 6 september 2025 t/m 1 maart 2026

Het Fries Museum opent op 6 september 2025 een tentoonstelling over de Friese kunstenaar Wybrand de Geest (1592-1663/65), een van de belangrijkste portretschilders van de 17de eeuw. Glanzend fluweel, ruisend brokaat, verfijnde kanten kragen en flonkerende juwelen: niemand kon rijkdom zo van het doek af laten spatten als hij. De Friese elite liet zich dan ook graag door Wybrand portretteren.

De tentoonstelling laat de high society en de glamour in de 17de eeuw zien aan de hand van portretten die Wybrand de Geest maakte van onder meer de Friese Nassaus, de rijke elite en hun steenrijke kinderen. Wie was deze schilder? Hoe wist hij zich binnen de 'happy few' te nestelen?

Wybrand Simonsz. de Geest werd in 1592 in Leeuwarden geboren en hoorde bij de eerste Friese jongens die de stadspoorten ver achter zich lieten om elders opgeleid te worden tot schilder. Voor Wybrand werd dat Utrecht, in het grote, levendige atelier van Abraham Bloemaert. Vanuit daar reisde de jonge schilder via Den Bosch naar Parijs, Aix-en-Provence en per schip naar Rome. Samen met zijn kunstenaarsvrienden nam hij daar ruim de tijd om zijn hand te oefenen en van het leven te genieten. Iedere kunstenaar met een beetje ambitie moest in die tijd de antieke wereld met eigen ogen gezien hebben.

Tijdens zijn buitenlandse reis verzamelde Wybrand een uniek *album amicorum*, een vriendenboek vol bijdragen van zijn vrienden en reisgenoten. De achtergebleven randjes papier verraden echter dat er zo'n 22 tekeningen ontbreken. Vermoedelijk zijn de tekeningen van onder anderen Wybrands broer Gilles de Geest en van de schilders Wouter Crabeth II, Pieter de Molijn, Leonaert Bramer, Cornelis van Poelenburgh, Louis Beaubrun en Mathijs Harings uit het boek ontvreemd omdat ze geld opleverden. Eerder deed het Fries Museum samen met Tresoar al een oproep om de tekeningen terug te vinden, om deze hopelijk op te nemen in de tentoonstelling over de schilder.

Na zijn reis naar het buitenland, keerde Wybrand rond 1620 voorgoed terug in zijn geboortestad Leeuwarden. Daar bouwde hij een bloeiende portretpraktijk op dankzij klanten uit de Friese adel die hem een leven lang wisten te vinden. Ook gunden drie Friese Nassaus op rij hem hun portretopdrachten. Hij schilderde bijvoorbeeld de levensgrote portretten van stadhouder Ernst Casimir van Nassau-Dietz en zijn vrouw Sophia Hedwig, de Friese voorouders van koning Willem-Alexander.

MARK MANDERS

Tentoonstelling in Museum Voorlinden te Wassenaar
van 20 september 2025 t/m 25 januari 2026

Speciaal voor Voorlinden creëert Mark Manders (1968) een totaalervaring, één op de grenzen van sculptuur, tijd, taal en identiteit. Hij nodigt je uit om zijn introspectieve wereld binnen te treden, vol gematerialiseerde gedachten en gevoelens, en stil te staan bij de relatie tussen object, constructie en betekenis. Veel sculpturen doen denken aan archeologische vondsten, andere aan modernisme en 20ste-eeuws design, maar er zit altijd iets ongrijpbaars in. Zijn stille, vaak fragmentarische figuren en poëtische objecten vormen zorgvuldig opgebouwde scènes, waardoor het voelt alsof je het brein van de kunstenaar binnenstapt.

1913. DE GROTE KUNSTEXPLOSIE

Tentoonstelling in het Singer Museum te Laren (NH)
van 16 september 2025 t/m 11 januari 2026

Feest, vrijheid en explosies van kleur en vorm vullen de zalen van Singer Laren. De tentoonstelling 1913. De grote kunstexplosie laat het werk van Nederlandse modernisten zien te midden van dat van hun Europese tijdgenoten. In 1913 lijkt de kunstwereld te dansen op de vulkaan vlak voordat de vrede in Europa in vlammen opgaat.

De tentoonstelling vormt een eerbetoon aan de afzwaaiende museumdirecteur Jan Rudolph de Lorm, die in de afgelopen 17 jaar keer op keer werd getroffen door de bijzondere allure van kunstwerken uit 1913. Dit inspireerde tot een kunsthistorische diepteboring in dit cruciale jaar. Iconische werken zoals *Composition de fleurs* van Jan Sluijters en *Zomerbloemen* van Leo Gestel, beide aanwinsten uit de schenking van de Collectie Nardinc, vormen het uitgangspunt voor een reis langs de Nederlandse avant-garde van 1913.

In de periode 1910-1913 raken Nederlandse kunstenaars en critici steeds meer vertrouwd met moderne stromingen als het Franse kubisme, Italiaanse futurisme en Duitse expressionisme. Tentoonstellingen van deze avant-gardekunst bij kunstenaarsverenigingen en galeries leiden tot brede discussies in de pers. In 1913 bereikt deze uitwisseling een hoogtepunt: niet alleen worden buitenlandse meesterwerken in Nederland geëxposeerd, Nederlandse kunstenaars zoals Jan Sluijters, Kees van Dongen, Piet Mondriaan, Jacoba van Heemskerck, Peter Alma en Lodewijk Schelfhout nemen ook deel aan buitenlandse tentoon-

stellingen. Zo tonen Nederlandse pioniers hun werk te midden van de internationale avant-garde op de Erster Deutscher Herbstsalon in Berlijn.

De tentoonstelling focust op de Nederlandse schilderkunst uit 1913 en de kunstwerken die dat jaar op toonaangevende (inter)nationale exposities te zien zijn. Singer Laren plaatst deze werken in een bredere context door ze te combineren met werken van onder anderen Wassily Kandinsky, Amedeo Modigliani, August Macke, Raoul Dufy, Henri Le Fauconnier, Jules Schmalzigaug en Robert Delaunay. Deze combinaties maken de artistieke uitwisseling zichtbaar.

De tentoonstelling is niet opgezet als een encyclopedisch overzicht, maar als een dynamische en thematische ontdekkingstocht door zes zalen. Zo biedt 1913. De grote kunstexplosie een unieke kans om topstukken uit de eigen collectie van Singer Laren te ervaren in een bredere context en inzicht te krijgen in een jaar waarin de kunstwereld zich op een ongekende manier vernieuwde. 1913.

LICHT, RUIMTE EN HARMONIE. DE KUNSTENAAR JOZEF POSENAER

Tentoonstelling in het Marie Tak van Poortvliet Museum te Domburg

t/m 5 oktober 2025

In 2014 organiseerde het MTVP Museum Domburg een tentoonstelling rond de vier Belgische kunstenaars die het oorlogsgeweld in hun land ontvlucht waren en in Domburg en omgeving een tijdelijk thuisland vonden. Jozef Posenaeer was een van hen. Ter herdenking van zijn negentigste sterfdag presenteert het museum een bijzondere tentoonstelling rond zijn leven en werk. De enigszins teruggetrokken levende Jozef Posenaeer heeft tijdens zijn ver-

blijf in Domburg veel stille en sfeervolle hoekjes geschilderd. Men krijgt de indruk dat hij zich in Zeeland geborgen voelde. De familie werd er hartelijk ontvangen en heeft enkele jaren lang deel uitgemaakt van de gemeenschap. Vriendschappelijke contacten zijn er nu, een eeuw later, nog steeds. De tentoonstelling laat een 40-tal werken zien, de meeste van Domburg en omgeving. Stuk voor stuk vertellen zij een verhaal en toveren zij een stukje Walcherse geschiedenis tevoorschijn. De Zeeuwse werken worden omlijst door enkele Antwerpse, Amsterdamse en Brabantse schilderijen. Posenaeer was een vakman. Zijn werken zijn evenwichtig van compositie en hebben een rustige, veelal vredige en traditionele uitstraling.

ED VAN DER ELSKEN 100 JAAR

Tentoonstelling in het Purmerends Museum te Purmerend

van **** september 2025 t/m **** maart 2026

Op 10 maart 2025 zou Ed van der Elsken 100 jaar geworden zijn. Van der Elsken (Amsterdam, 10 maart 1925 - Edam, 28 december 1990) geldt als een van de belangrijkste naoorlogse fotografen en cineasten van Nederland. Ter gelegenheid van dit jubileum organiseert het Purmerends Museum twee tentoonstellingen met werk van Van der Elsken. De eerste tentoonstelling, *Ed van der Elsken. Oog voor Amsterdam* richt zich op de kleurenfoto's die Van der Elsken in de jaren zeventig en tachtig in Amsterdam maakte. Daarnaast wordt de film *Een fotograaf filmt Amsterdam* (1982) doorlopend

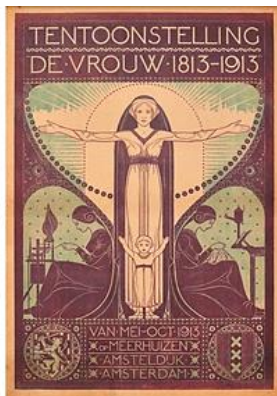
vertoond, een portret van de stad en haar inwoners. Deze tentoonstelling is niet alleen een eerbetoon aan Van der Elskens persoonlijke jubileum, maar ook aan het 750-jarig bestaan van Amsterdam en de sterke band tussen Amsterdam en Purmerend, door de vele Amsterdammers die in de naoorlogse jaren naar

Purmerend verhuisden. De tweede tentoonstelling, *Ed van der Elsken. Thuis in Edam* belicht de kleurenfoto's die Van der Elsken maakte in zijn woonplaats Edam, gelegen nabij Purmerend, waar hij sinds 1971 tot aan zijn overlijden woonde. Tijdens deze expositie wordt ook de film *Avonturen op het land* (1980) doorlopend vertoond, een lofzang op de natuur en het polderland rondom Van der Elskens boerderij aan de IJsselmeerdijk bij Edam.

ONGEKEND TALENT: VROUWEN VAN DE AMSTERDAMSE SCHOOL

Tentoonstelling in Amsterdamse School Museum Het Schip te Amsterdam

van 25 september 2025 t/m 26 juni 2026

Amsterdamse School Museum Het Schip besteedt met de tentoonstelling *Vrouwen van de Amsterdamse School* aandacht aan het onderbelichte werk en leven van vrouwelijke kunstenaars binnen de kunst- en architectuurstroming. Met veel niet eerder getoond werk, van textiel en keramiek tot grafiek en architectuur, toont de expressieve, kleurrijke ten-

toonstelling zowel hun gevarieerde oeuvres als de onstuimige wereld waarin deze ontstonden.

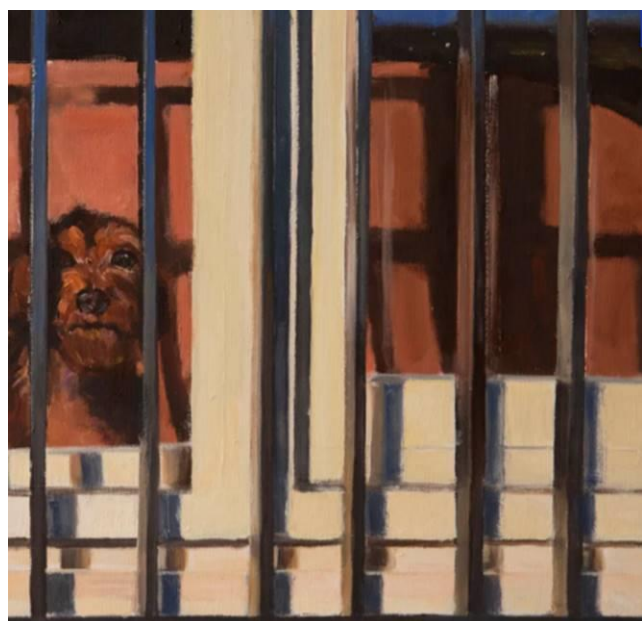
De door decor- en kostuumontwerper Tatyana van Walsum expressief vormgegeven tentoonstelling vertelt het verhaal aan de hand van drie vrouwen: Margaret Kropholler, de eerste vrouwelijke architect van Nederland, grafisch kunstenaar Tine Baanders en beeldhouwer Louise Beijerman. Daarnaast is er aandacht voor onder meer dessinontwerper Marie Kuyken, ambachtswrouw Cathrien Bogtman, kunstschilder Else Berg, danser en choreograaf Gertrud Leistikow en Grietje Kots, die naast masker-, poppen- en mari-onettenmaker ook schilder en tekenaar was.

Via het werk maak je kennis met de periode waarin deze vrouwen werkten: het interbellum (1918-1939), een tijd waarin conservatieve opvattingen botsten met vooruitstrevende ideeën. We keren terug naar het boegbeeld van emancipatie, de tentoonstelling *De Vrouw 1813-1913*, verkennen de wereld van de expressionisten en belichten de rollen die vrouwen speelden in de kunstwereld van de vroege jaren twintig en dertig.

THUIS

Tentoonstelling in het Rembrandthuis te Amsterdam

van 26 september 2025 t/m 4 januari 2026

Voor Rembrandt was zijn huis van groot belang. Het was hij niet alleen de plek waar woonde, maar hij werkte er ook. Hier kwam alles samen. We zien het huis en zijn bewoners dan ook regelmatig terug in zijn werk. Maar hoe is dat met hedendaagse kunstenaars? Welke rol speelt het huis, en het gevoel van thuis, in hun kunst? Een selectie hedendaagse kunstenaars reflecteert op dit onderwerp en deelt hun unieke 'thuisgevoel'.

LUCAS FOGLIA. VLINDERVLUCHT

Tentoonstelling in het Fotomuseum Den Haag te 's-Gravenhage
t/m 28 september 2025

Fotograaf Lucas Foglia brengt 's werelds langste vlindermigratie in beeld. Elk jaar reist de distelvlinder tussen Afrika, het Midden-Oosten en Europa op zoek naar wilde bloemen volgens een route die ze al miljoenen jaren afleggen. Door droogte en hogere temperaturen moet de vlinder zich steeds aanpassen en nieuwe wegen zoeken. Terwijl Foglia de reis van de distelvlinder volgt, legt hij subtiel de impact van klimaatverandering vast. Vlindervlucht verweeft het verhaal van deze delicate maar vastberaden soort met dat van mensen, en trekt aangrijpende parallellen tussen de vlinders en vluchtelingen die vergelijkbare routes volgen op zoek naar veiligheid en voedsel.

Van alle vlinders legt de distelvlinder de langste migratietocht ter wereld af. Dit fenomeen werd pas recent ontdekt. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de vlinder in februari trekt van de Afrikaanse graslanden naar het noorden, over de Sahara en de Middellandse Zee. Ze vliegt over besneeuwde Alpen richting het noorden tot ver in Scandinavië, om in september weer terug naar het zuiden te reizen. Gedreven door de zoektocht naar bloeiende bloemen, beslaat de reis zo'n 15.000 kilometer. Deze wordt in etappes afgelegd door 10 generaties vlinders. Een distelvlinder leeft ongeveer vijf weken en kan tot 4000 kilometer vliegen totdat de vleugels kapot zijn. Door onderweg eieren te leggen, kan een nieuwe generatie vlinders de migratieroute vervolgen.

In vergelijking met andere vlindersoorten, reageert de distelvlinder opvallend veerkrachtig op de gevolgen van de klimaatverandering. Ze lijken vrij eenvoudig hun route aan te passen. Gek genoeg worden ze daarbij steeds meer afhankelijk van de mens. De planten die wij in onze tuinen, parken en akkers laten bloeien, zijn cruciaal voor hun overleving.

Op het eerste gezicht lijkt Vlindervlucht een eenduidig visueel verhaal van een indrukwekkend natuurverschijnsel: een vlindersoort die pendelt tussen zuid en noord op zoek naar voedsel. Maar de tocht van de distelvlinder belichaamt ook een dieper verschijnsel – tussen de foto's van de vlinder verschijnen beelden van boten die de Middellandse Zee oversteken en van vluchtelingen die veelal door klimaatverandering noodgedwongen ver van huis een nieuw bestaan proberen op te bouwen. De vlinder wordt zo een symbool voor mensen die - via dezelfde route - op zoek zijn naar nieuwe plekken en middelen om te overleven.

Via het verhaal van een onschuldige vlinder helpt Foglia ons om de samenhang tussen belangrijke mondiale vraagstukken als klimaatverandering, bestaanszekerheid en migratie te herkennen en te doorgronden. Bij de tentoonstelling verschijnt het fotoboek [*Constant Bloom*](#), uitgegeven door Nazraeli Press. Naast 71 foto's bevat het boek tekstuele bijdragen van Willemijn van der Zwaan (conservator Fotomuseum Den Haag) en van wetenschappers van het wereldwijde distelvlindermigratieproject. De teksten zijn in het Engels, Frans en Arabisch.

Lucas Foglia (VS, 1983), een Guggenheim Fellow in 2024, maakt fotografische verhalen over mensen in de natuur. Zijn werk wordt internationaal verzameld en tentoongesteld in instellingen zoals het International Center of Photography, Les Rencontres d'Arles, het San Francisco Museum of Modern Art en het Victoria & Albert Museum. Zijn zesde boek, *Constant Bloom*, is onlangs gepubliceerd door Nazraeli Press. Foglia wordt vertegenwoordigd door onder andere Galerie Caroline O'Brien in Amsterdam, Robert Morat Galerie in Berlijn, Galerie Peter Sillem in Frankfurt, Fredericks & Freiser Gallery in New York en UP Gallery in Taiwan.

RANDA MIRZA. BEIRUTOPIA

Tentoonstelling in Fotomuseum Den Haag te 's-Gravenhage
t/m 28 september 2025

De Libanese fotograaf Randa Mirza (1978) onderzoekt in de tentoonstelling BEIRUTOPIA de dramatische veranderingen die haar geboortestad Beiroet heeft doorgemaakt. De afgelopen decennia wordt Libanon geteisterd door politieke, financiële en sociale crises wat zijn sporen heeft nagelaten. De bewoners van het land gaan gebukt onder een politieke elite die zichzelf verrijkt ten koste van hen.

BEIRUTOPIA is een persoonlijk visueel essay waarin we door de ogen van Mirza naar de stad kijken. Verschillende fotoseries, gemaakt

tussen 2000 en 2025, tonen hoe Libanon in de greep wordt gehouden van voortdurende conflicten in het Midden-Oosten. Bij iedere serie kiest Mirza voor een specifieke beeldtaal om haar observaties en gevoelens uit te drukken. Kenmerkend voor haar poëtische werk is het spel met waarheid en fictie waarmee ze het beeld als een betrouwbare weergave van de werkelijkheid ter discussie stelt.

In de tentoonstelling BEIRUTOPIA neemt Randa Mirza ons mee in de recente geschiedenis van Libanon en in het bijzonder van Beiroet waar zij in 1978 werd geboren tijdens de Libanese Burgeroorlog (1975-1990). Sinds het einde van de burgeroorlog probeert Beiroet te voldoen aan de mythe van een kosmopolitische stad op het kruispunt van Oost en West, maar de aaneenschakeling van telkens weer nieuwe verwoestingen en de daaropvolgende wederopbouwplannen heeft de stad juist verder verwijderd van deze utopie en dompelt de bevolking onder in onzekerheid en wanhoop.

Over haar motivatie voor het bijeenbrengen van de verschillende series zegt ze: “Ik herinner me een moment tijdens de oorlog toen mijn moeder tegen me schreeuwde dat ik onder de bommen door moest rennen en niet achterom moest kijken. Ik groeide op met de overtuiging dat de catastrofe al had plaatsgevonden, tot de dag dat ik dertig jaar later door een verschrikkelijke explosie werd voortgestuwd door de straten van mijn verwoeste stad.” In haar vroegere werk *Abandoned Rooms* (2005-2006) toont Mirza de rauwe realiteit. We zien foto's van verwoeste appartementen en huizen die tijdens de Syrische bezetting van Libanon (1976-2005) onderdak boden aan gevluchte gezinnen. Deze ruïnes symboliseren niet alleen de fysieke vernietiging, maar ook een collectief, traumatisch geheugenverlies, zoals Mirza beschrijft. Ze belichamen de littekens van de stad—plaatsen van verval waarin mensen desondanks een bestaan wisten op te bouwen.

In haar meest recente series, toont ze zich kritisch op de wederopbouw van Beiroet. Zo confronteert Mirza ons in de serie *Beirutopia* (2010-2020) met billboards die luxe woningen, penthouses en zwembaden beloven—beelden die wrang contrasteren met de oorlog en gewelddadigheden die in en rondom Beiroet tot op de dag van vandaag plaatsvinden. Ze noemt deze advertenties schijnbeelden, omdat ze een utopie schetsen die haaks staat op de harde realiteit van het leven in de stad. Een andere visualisering van het spanningsveld tussen utopie en werkelijkheid onderzoekt Mirza in *Parallel Universes* (2006-2009) waarin ze de betrouwbaarheid van het fotojournalistieke beeld ter discussie stelt. Door persbeelden van de Libanese Burgeroorlog en de Israëlische aanval op Libanon in 2006 te combineren met haar eigen foto's, houdt ze de toeschouwer een spiegel voor en laat ze zien hoe geweld steeds weer als een spektakel wordt neergezet.

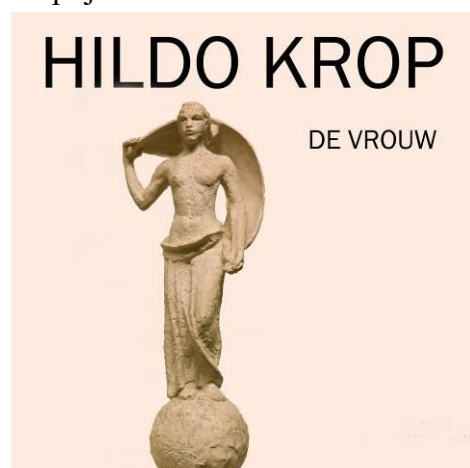
De verschillende series die in de tentoonstelling getoond worden, zijn gebundeld in de publicatie *BEIRUTOPIA*, uitgegeven door Le Bec en l'Air. Met tekstuele bijdragen van Randa Mirza en teksten van Libanese auteurs, die een bredere context geven aan de geschiedenis van het land. De teksten zijn in het Engels, Frans en Arabisch.

Randa Mirza is geboren in 1978 in Beiroet, Libanon. Ze is een visueel kunstenaar en woont en werkt in Marseille, Frankrijk en in Beiroet, Libanon waar ze opgroeide. Haar werk houdt het midden tussen documentaire, persoonlijke expressie en artistiek schrijven en biedt ruimte voor reflectie, herstel en verzet tegen geweld. In haar artistieke praktijk bevraagt ze heersende systemen en normen vanuit een feministisch en dekoloniaal perspectief.

Haar werk is onder meer tentoongesteld in het Institut du Monde Arabe, Parijs; Wereldmuseum, Amsterdam; Finnish Museum of Photography, Helsinki; Biennale d'art contemporain, Tunis; Kunsthalle Trier. In 2023 ontving ze een beurs voor haar boek serie van Eyes Wide Open en was ze de winnaar van de Portfolio Review Award 2023 op Rencontres d'Arles waardoor ze een jaar later een solotentoonstelling voor het festival kon maken. Mirza wordt vertegenwoordigd door Galerie Tanit.

DE VROUW

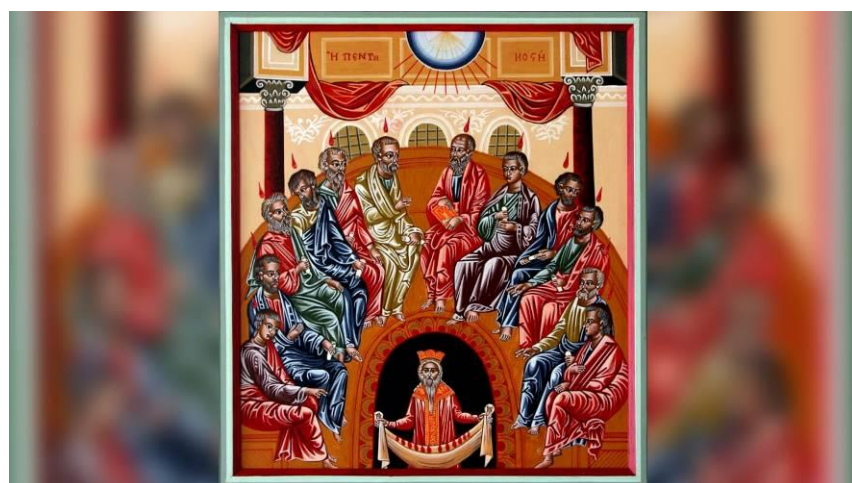
Tentoonstelling in het Hildo Krop Museum te Steenwijk
looptijd: 2025/2026

Een snelle blik op het oeuvre van de veelzijdige Hildo Krop (1884-1970) is al meer dan voldoende om te kunnen vaststellen dat De Vrouw een geliefd thema was van deze beeldende kunstenaar. Omdat Krop op een breed terrein van de schone kunsten acteerde, kom je dit onderwerp in bijna al zijn uitingen tegen: van zijn grafiek tot in zijn keramiek, van zijn glas-in-loodwerk tot, uiteraard, in zijn beeldhouwwerk. Van zijn vitrine plasticjes tot zijn monumentale beelden, van jonge meisjes tot volwassen vrouwen, van onbekende dames tot beroemdheden. Deze verscheidenheid is goed terug te vinden op de verrassende wisselexpositie 2025 en in deze rijkelijk geïllustreerde catalogus.

ICONEN

Thematentoonstelling 2025 in het Heiligenbeeldenmuseum te Kranenburg (bij Vorden)
t/m 31 oktober 2025

Voor 2025 is gekozen voor ICONEN als thema. Uit de verzameling van de onlangs overleden, iconenschilder Hennie Oude Middendorp uit Hengelo (O), die bestaat uit meer dan 100 afbeeldingen met heiligen en religieuze motieven, worden de mooiste iconen tentoongesteld. Van oorsprong is de icoon een schildering uit de traditie van de orthodoxe kerk. Ze zijn in diverse uitvoeringen, groottes, drieluiken, vijfliuken etc. te zien en geschilderd op houten panelen, de

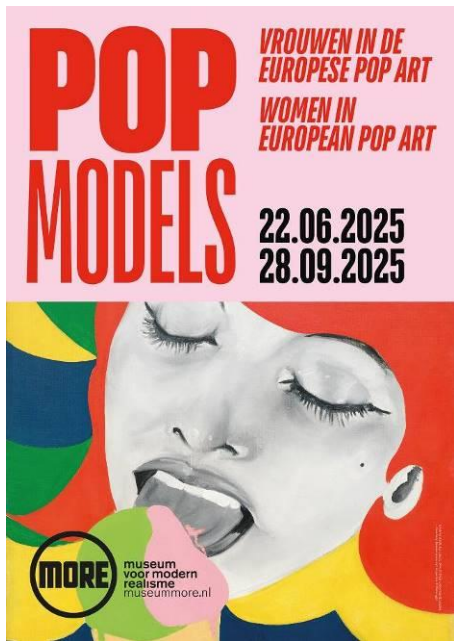
kleurcombinaties en de zeggingskracht zijn een lust voor het oog. Over deze expositie is ook een speciaal boek verkrijgbaar. De tentoonstelling wordt aangevuld met enkele iconen uit de eigen verzameling. Uit de collectie van het museum zelf wordt de tentoonstelling aangevuld met beelden of religieuze voorwerpen die betrekking hebben op de iconen.

Naast de thematentoonstelling zijn ook honderden heiligenbeelden te bewonderen.

POP MODELS / VROUWEN IN DE EUROPESE POP ART

Tentoonstelling in Museum More te Gorssel

t/m 28 september 2025

Reclame, strips, knalkleuren, én vrouwen: daar lijkt het om te draaien in de popart van de jaren 1960 en begin jaren 1970. In de popart hadden vrouwen een dubbelrol. Misschien zelfs een dubbelzinnige rol. Ze waren de belichaming van een stereotype, begeerlijk ideaalbeeld en groeiden tevens uit tot symbool van bevrijding. De vrouw was tegelijk topmodel én rolmodel. Met POP MODELS stelt Museum MORE als eerste museum de vrouw in de popart centraal. Als muze én maker. De focus ligt daarbij op Europa, waar deze kunstbeweging vaak uitgesprokener en geëngageerder was dan haar Amerikaanse evenknie. Deze grote tentoonstelling in MORE laat een omvangrijke selectie zien van schilderijen, collages en objecten van bekende namen als Niki de Saint Phalle, Yves Klein, Richard Hamilton en prachtige ontdekkingen als Ketty La Rocca en Jana Želíbká.

JEMIMA DE JONGE / TERNAUWERNOOD

Tentoonstelling in Museum More locatie Kasteel Ruurlo te Ruurlo

t/m 16 november 2025

In de zomer van 2025 veranderden de bovenzalen van Kasteel Ruurlo in kijkdozen, kamers in kamers en kruiproutes van karton. In de eerste museale solotentoonstelling van Jemima de Jonge (2001) loop je door onwerkelijke werelden waarin de grenzen tussen video, installatiekunst, performance art en theater moeilijk te trekken zijn.

In De Jonges immersieve werk is het kantelpunt belangrijk: wanneer slaat iets aangenaams om in iets ongemakkelijks? Wanneer verandert iets grappigs in iets tragisch of leidt een gevoel van veiligheid naar een penibele situatie? Vanuit een interesse in de menselijke geest zoekt De Jonge naar zowel de verbeelding als de vervreemding van het alledaagse. Verlangen, heimwee, schrikreacties, compulsief gedrag, paranoia: een breed spectrum aan menselijk gevoel en gedrag krijgt in haar werk een plaats.

De Jonges werk voelt als een lucide droom, als het moment tussen waken en slapen of als een overgang van donker naar licht. Ze plaatst je in een tussenwereld, waar je vooral ervaart en slechts beperkt kunt handelen. De Jonge speelt met schaal en perspectief, waardoor je je tegelijk reusachtig en piepklein kunt voelen. Net als de expressionistische filmmakers Robert Wiene en Fritz Lang en multidisciplinaire kunstenaars als Michel Gondry, William Kentridge en Mika Rottenberg zoekt De Jonge naar vormen tussen kunstvormen. De manier waarop ze overtuigend verscheidene hoofdrollen in haar eigen werk vertolkt

doet denken aan het werk van Cindy Sherman. Met sets, miniatures en *green screens* creëert ze een realiteit die afwijkt, maar toch overtuigt. Ze bouwt spanning op met bijna niets, waarbij duidelijk wordt hoe verfijnd haar gevoel voor timing en montage is. In de aanwezigheid van De Jonges werk word je bewust van jezelf en je eigen ongemak. Iets klopt er niet... maar wat ?

Jemima de Jonge studeerde in 2023 cum laude af aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. In haar nog jonge kunstenaarsloopbaan won ze verschillende prijzen: de Jan Roëde Prijs, de Ron Mandos Residency Award en recentelijk nog de Sacha Tanja Penning. Haar werk *Enter Amazons* werd tijdens het Eye Research Lab in 2022 uitgeroepen tot meest verrassende film en in hetzelfde jaar riep Eye haar uit tot een van de Badlands filmtalenten.

DUTCH, MORE OR LESS

Hedendaagse architectuur, design en digitale cultuur
Tentoonstelling in Het Nieuwe Instituut te Rotterdam
t/m 31 mei 2026

Dutch, More or Less: Contemporary Architecture, Design and Digital Culture now on at the Nieuwe Instituut

Dutch, More or Less. Hedendaagse architectuur, design en digitale cultuur is een tentoonstelling over ruim dertig jaar ontwerp uit Nederland. Wat verstaan we onder 'typisch Nederlands' ontwerp ? En hoe heeft het beeld van wat 'min of meer Nederlands' is zich ontwikkeld? *Dutch, More or Less* laat zien hoe ontwerpers uit Nederland in de jaren negentig tot de voorhoede van

architectuur, design en digitale cultuur konden doordringen, en hoe de betekenis van 'dutchness' veranderde onder invloed van maatschappelijke en economische ontwikkelingen.

Gebouwen, objecten en digitale interacties weerspiegelen de tijd waarin ze bedacht en gemaakt zijn. De val van de Berlijnse muur, het einde van de Koude Oorlog en het ontstaan van internet openden de wereld en luidden begin jaren negentig het mondiaal kapitalisme in. Het toekennen van overheidssubsidies, het stimuleren van 'de creatieve industrie' en nationale *branding*, hebben een belangrijk stempel gedrukt op de vermeende 'dutchness' van ontwerp van Nederlandse bodem.

Inmiddels zien we overal om ons heen de keerzijden van globalisering. In de tentoonstelling zie je hoe architectuur, design en digitale cultuur zich ontwikkeld hebben van afzonderlijke disciplines naar multi- en transdisciplinair, en van vooral (monumentale) vorm, naar ontwerp dat zich rekenschap geeft van sociale en ecologische structuren.

Dutch, More or Less toont iconisch werk uit de jaren negentig van architectenbureaus als OMA en Neutelings Riedijk, van industrieel ontwerpers als Hella Jongerius en digitale projecten als De Digitale Stad. Ze worden in de tentoonstelling afgezet tegen ontwerp uit de decennia daarna. Aanstormende ontwerpers zijn uitgenodigd om een voorschot te nemen op de toekomst van (Dutch ?) design.

Dutch, More or Less is een ambitieuze tentoonstelling die toont hoe humor en geldingsdrang in de loop der jaren veranderen in activisme en betrokkenheid bij maatschappelijke vraagstukken.

Met bijdragen van o.a. ontwerpers, makers en bureaus als 75B, Bas van Abel, Mina Abouzahra, Atelier NL, Gijs Bakker, Irma Boom en Johan Pijnappel, Nikolai Carels, Jo Coenen, Concrete Blossom, Cream on Chrome, Cubic 3 Design, Teresa van Dongen, Driessens & Verstappen, Gabriel Fontana, Mieke Gerritzen, H+N+S, Jeanne van Heeswijk, Iris van Herpen, Julius Horsthuis, Ian Ingram and Theun Karelse, Noa Jansma, Jaromil | Dyne.org Foundation, Hella Jongerius, Dirk van der Kooij, Joes Koppers, Audrey Large, Shahar Livne, Karel Martens, Mediamatic Interactive Publishing, Christien Meindertsma, Alessandro Mendini, MVRDV, Neutelings Riedijk Architecten, Next 5 Minutes, Simone C Niquille /technoflesh Studio, NL Architects, Office for Metropolitan Architecture (OMA), Orson+Bodil, Patta X Bodil Ouédraogo, Liesbeth van der Pol / Dok Architecten, Esther Polak, Jeroen Kee en Waag Society, RAAAF | Atelier de Lyon, Tejo Remy, Marlies Rohmer Architecture & Urbanism, Schie 2.0, Christian Schwarz, Jeffrey Shaw en Dirk Groeneveld, Bořek Šípek, Sjoerd Soeters, Wilma Sommers, Space&Matter, Wouter Stroet, Studio DRIFT, Studio, Klarenbeek & Dros en Atelier Luma, Studio Makkink & Bey, Studio Ossidiana, Superuse, TomTom, Tulip Trust, UltiMaker, UNStudio, Viktor&Rolf, Marcel Wanders, Sander Wassink, XS4ALL, Aimée Zito Lema en Elisa van Joolen, Jan Zuiderveld, ZUS [Zones Urbaines Sensibles].

VORMEN VOORWAARTS

Tentoonstelling in Het Nieuwe Instituut te Rotterdam
t/m 26 oktober 2025

Uitbreiding Museum Singer Laren, door Bedaux de Brouwer Architecten. BNA Beste Gebouw 2022. Foto Karin Borghouts.

De tentoonstelling *Vormen voorwaarts*, samengesteld door de Branchevereniging van Nederlandse Architectenbureaus (BNA), viert architectuur, goed opdrachtgeverschap en benadrukt de betekenis van ontwerp voor onze maatschappelijke en publieke ruimte. Aanleiding voor de tentoonstelling is het 20-jarig jubileum van de BNA Beste Gebouw van het Jaar-prijs.

"De afgelopen twintig jaar heeft de Nederlandse architectuur een opvallende ontwikkeling doorgemaakt. Waar vroeger het accent lag op iconische gebouwen, verschuift de aandacht nu steeds vaker naar ontwerpen met een bredere landschappelijke en sociaal-culturele waarde. Ook duurzaamheid speelt een steeds grotere rol, mede dankzij opdrachtgevers met ambitieuze doelstellingen.

Deze veranderingen vormen, samen met bijzondere architectuurprojecten uit de afgelopen twee decennia, de basis voor de tentoonstelling. Het uitgangspunt is het doorgronden van de oorzaken van de huidige (woning)bouwerisis en, belangrijker nog, het verkennen van betekenisvolle scenario's en allianties die Nederland uit deze impasse

kunnen helpen en gezamenlijk een richting vormen voorwaarts." – BNA-Projecten die getoond worden zijn onder andere het Centraal Station van Rotterdam (Bentham Crouwel Architects, Meyer en Van Schooten, West 8), Depot van Boijmans van Beuningen (MVRDV), het Forum in Groningen (NL Architects), en de verbouwing van het Museum Singer Laren (Bedaux de Brouwer).

BNA Beste Gebouw van het Jaar is de Nederlandse architectuurprijs voor architectenbureaus die opdrachtgevers en samenleving meerwaarde biedt. Naast de architectonische kwaliteit worden juist ook de gebruiks- en belevingswaarde, de toegevoegde maatschappelijke waarde en de kwaliteit van de samenwerking meegewogen.

OFF THE GRID: REMY JUNGHERMAN

Tentoonstelling in het Mondriaanhuis te Amersfoort
t/m 12 oktober 2025

Door fragmenten van Surinaams Marron textiel en andere materialen uit de Afrikaanse diaspora in contact te brengen met kleuren en composities van Mondriaan en uit het Modernisme, verbreedt Remy Jungerman onze kijk op de (kunst)geschiedenis.

REFRESH AMSTERDAM #3 : IMAGINE THE FUTURE

Tentoonstelling in het Amsterdam Museum te Amsterdam

t/m 30 november 2025

Hoe ziet de toekomst eruit? En wie bepaalt dat eigenlijk? Voor de derde editie van de tweejaarlijkse kunstmanifestatie *Refresh Amsterdam* nodigt het Amsterdam Museum kunstenaars en het publiek uit om mee te dromen, denken en maken. In de tentoonstelling nemen ze je mee in hun wensen, verwachtingen en fantasieën voor de toekomst. *Refresh Amsterdam #3: Imagine the Future* is van 11 juli tot en met 30 november 2025 te zien in het Amsterdam Museum aan de Amstel.

Deze tentoonstelling is onderdeel van de viering van 750 jaar Amsterdam. Tevens is het de grootste en laatste tentoonstelling van het Amsterdam Museum in de locatie van Amstel 51.

De toekomst is niet één pad, maar een landschap van mogelijkheden. Hoe zouden we dat kunnen vormgeven – als individu, als stad, als samenleving? Voor *Refresh Amsterdam #3: Imagine the Future* heeft het Amsterdam Museum 15 toonaangevende kunstenaars opdracht gegeven

om werk te maken over urgente thema's die van invloed zijn op onze gezamenlijke toekomst. Van beeldende kunst en performances tot fotografie, fictieve archeologie en speculatief design.

Ze verkennen niet alleen hoe kunst en creativiteit ons kunnen helpen om te verbeelden wat komen gaat, maar roepen ook op om de toekomst actief mede vorm te geven. Een kunstwerk opgebouwd uit toekomst-tekeningen van kinderen, een installatie over zaden en planten van morgen of fictieve archeologische vondsten. In elk werk staat centraal hoe het verleden, heden en de toekomst met elkaar in verband staan. Speciaal voor deze tentoonstelling maakte beeldend kunstenaar Raquel van Haver zes nieuwe, monumentale groepsportretten waarin ze hedendaagse Amsterdammers eert die de stad vormgeven en in de toekomst herinnerd moeten worden.

Geïnspireerd door klassieke regentenportretten uit de 17e en 18e eeuw, toont Van Haver invloedrijke denkers, makers en activisten uit de stad – van Gloria Wekker tot Massih Hutak, Diana Ozon en Joost van Bellen. Elk schilderij is omlijst met uniek fineer waarin aanvullende verhalen en symboliek verweven zijn. De portretten vormen het hart van de tentoonstelling en een krachtig eerbetoon aan helden van nu. Voor het eerst is ook het publiek mede-maker van *Refresh Amsterdam*. Van 1 april tot 1 mei 2025 nodigde het Amsterdam Museum iedereen in Nederland uit om een toekomstwens te maken en delen.

Een vakjury selecteerde twintig inzendingen die samen met de werken van de kunstenaars in de tentoonstelling te zien zijn. Alle bijdragen kregen bovendien een plek in de digitale collectie van het museum. De twintig winnaars werden op 15 mei 2015 bekend gemaakt en werden gepubliceerd op het digitale platform van de tentoonstelling.

SANDER BREURE EN WITTE VAN HULZEN: FRIEDE AUF ERDEN

kunst en oorlog

Tentoonstelling in Museum Huis Willet-Holthuysen te Amsterdam

t/m 9 november 2025

Ter gelegenheid van *80 jaar vrijheid* presenteert kunstenaarsduo Sander Breure en Witte van Hulzen de tentoonstelling "*Friede auf Erden*": kunst en oorlog in Huis Willet-Holthuysen. In deze tentoonstelling brengt het kunstenaarsduo Sander Breure en Witte van Hulzen het verborgen oorlogsverleden van Huis Willet-Holthuysen tot leven met een nieuwe video-installatie, aangevuld met foto's, tekeningen en schilderijen.

Let op: Deze tentoonstelling is verspreid door Huis Willet-Holthuysen te zien en dus ook in sommige stijlka-

ODE AAN ÉÉN VROUW

Tentoonstelling in het Amsterdam Pipe Museum te Amsterdam
t/m 31 december 2025

Het Amsterdam Pipe Museum brengt een ode aan één vrouw, een vrouw die vanaf 1870 haar eigen inkomen verdiende en bekend en geliefd was in de hoogste kringen van de maatschappij. Sterker nog, ze overschaduwde haar man volledig. Haar naam? Élisabeth Vigée-Le Brun.

Marie Louise Élisabeth Vigée-Le Brun, ook wel Vigée-Lebrun, née Vigée, (Parijs, 16 april 1755 - Louveciennes, 30 maart 1842) was een Franse schilderes. Ze is vooral bekend geworden dankzij haar portretten van koningin Marie-Antoinette en leden van de Europese adel.

Louise-Élisabeth was een dochter van kunstschilder Louis Vigée en Jeanne Maissin. Haar eerste vijf levensjaren werd ze verzorgd door een boerenfamilie bij Chartres, terug in Parijs verbleef ze in het internaat van een klooster-school. Vanaf 1767 woonde ze thuis en kreeg ze tekenles van haar vader, die echter hetzelfde jaar nog overleed.

Daarna studeerde ze bij Gabriel Briard en Horace Vernet. Ook Jean-Baptiste Greuze had invloed op de ontwikkeling van haar neoclassicistische stijl. Vanaf haar 15e verdiende ze haar geld met het maken van portretten, al moest ze in 1774 haar atelier tijdelijk sluiten omdat ze geen licentie had. In 1776 trouwde Élisabeth Vigée met kunsthandelaar Jean Baptiste Pierre Le Brun.

Ze ontwikkelde zich in de jaren 1770 tot een veelgevraagde portretschilder. Naast haar woonde - in een huis, dat ook gekocht was door haar echtgenoot - de kunstschilder van historieschilderij- en François-Guillaume Ménageot, die lid was van de Académie Royale. Een van zijn leerlingen was Marie-Victoire Lemoine (1754 - 1820), die mogelijk ook lessen nam bij Vigée-Le Brun.

Ook koningin Marie Antoinette liet zich vanaf 1778 meermaals door Vigée-Le Brun portretteren; andere leden van het hof volgden.

In 1780 werd Jeanne Julie Louise geboren, haar enige kind. In 1781 maakte ze met haar echtgenoot een reis door de noordelijke en zuidelijke Nederlanden, waar ze de schildertechniek van de Vlaamse en Hollandse meesters bestudeerde. Ze vervaardigde hier ook enkele portretten.

In 1783 werd ze lid van de Koninklijke Academie voor Beeldhouw- en Schilderkunst als historieschilder. Het bestuur van de academie maakte bezwaar tegen haar kandidatuur, maar de benoeming vond op koninklijk verzoek toch doorgang. Ondanks deze koele ontvangst prezen critici haar in 1785 vanwege het, op de Salon van de Académie getoonde, werk.

Door haar succes en vele contacten in de "société" werd Vigée-Le Brun in de jaren voor de Revolutie zelf ook een bekend figuur. Haar werden, overigens zonder enig bewijs, tal van buitenechtelijke relaties toegedicht. In 1789 werden zelfs gefingeerde liefdesbrieven tussen haar en de minister van financiën, Calonne, gepubliceerd.

Vigée-Le Brun behoorde tot de eerste golf vluchtelingen die na het uitbreken van de Revolutie het land verlieten. Vanaf eind 1789 verbleef ze met haar dochter in Italië, waar ze met succes haar carrière voortzette; in 1792 ging ze naar Wenen, in 1795 naar Rusland. Haar 12 jaar durende ballingschap werd een triomftocht langs de Europese aristocratie.

In Frankrijk werd ze intussen bestempeld als royaliste en haar eigendommen werden in beslag genomen. Haar echtgenoot schreef vergeefs een verweerschrift, zat tijdens de terreur zelf enige tijd gevangen en voelde zich genooddaakt een scheiding aan te vragen om zijn bezit te redden. Desondanks werden in 1800 de maatregelen tegen Vigée-Le Brun opgeheven. Na nog een langdurig verblijf in Berlijn keerde ze in 1802 naar Frankrijk terug.

Ten tijde van de Vrede van Amiens tussen Frankrijk en Engeland werkte ze in Londen, waar ze onder andere Lord Byron portretteerde. In 1805 reisde ze via Holland naar Parijs terug. Haar relatie met de Bonapartes was echter niet bijzonder goed; de enige bestelling van het keizerlijke hof, was een portret van Napoleons zuster Carolina Bonaparte in 1807.

Vanaf 1809 bewoonde Vigée-Le Brun een buiten in Louveciennes. In 1817 en 1824 exposeerde ze nog op de Salon, en tussen 1835 en 1837 publiceerde ze haar memoires. Ze overleed in 1842 en werd begraven op het kerkhof van Louveciennes. Hier ligt ze tot op heden.

Het oeuvre van Vigée-Le Brun bestaat uit ca. 660 portretten en 200 landschappen. De portretten hebben vaak meer glamour dan diepgang, maar geven een interessant tijdsbeeld.

Élisabeth Vigée-Lebrun behoorde naast Angelika Kauffmann (1741–1807), Adélaïde Labille-Guiard (1749–1803) en Marguerite Gérard (1761-1837) tot de bekendste schilderessen van haar tijd.

DE ONDERGEDOKEN CAMERA

Tentoonstelling in FOAM Fotografiemuseum te Amsterdam

t/m 2 oktober 2025

Foam presenteert *De Ondergedoken Camera*, een tentoonstelling met werk van Nederlandse fotografen die de gevolgen van de Duitse bezetting tijdens de hongerwinter van 1944-45 in Amsterdam vastlegden.

De aanleiding van de tentoonstelling *De Ondergedoken Camera* is de viering van Amsterdam 750 jaar en 80 jaar bevrijding. *De Ondergedoken Camera* groep heeft met hun foto's in belangrijke mate bijgedragen aan de beeldvorming van de Tweede Wereldoorlog. De fotografen waren gerekruteerd door leden van het verzet, met als doel de Nederlandse regering in Londen te informeren. Zij werkten los van elkaar, onder de gevaarlijke omstandigheden van een bezette stad en met moeilijk te bemachtigen, vaak slecht materiaal. De tentoonstelling geeft een indrukwekkend beeld van de gevolgen van

honger en kou in het onttakelde Amsterdam aan het einde van de oorlog.

Tot de groep fotografen behoorden onder anderen Cas Oorthuys, Emmy Andriess, Charles Breijer, Kryn Taconis en Ad Windig.

"De foto-expositie 'De ondergedoken camera' laat de honger en ellende zien in Amsterdam in het laatste jaar van de Tweede Wereldoorlog. Maar ook wordt verteld wat we níét zien op de foto's. Dat biedt nieuwe inzichten."

AUGUSTA CURIEL - YERE MI STEN

Tentoonstelling in FOAM Fotografiemuseum te Amsterdam

t/m 6 november 2025

Met trots presenteert Foam de tentoonstelling *Yere Mi Sten* door Augusta Curiel. Augusta Curiel (1873-1937) was een van de eerste vrouwelijke fotografen van Suriname die een succesvolle fotostudio in Paramaribo runde, samen met haar zus Anna (1875-1958). De tentoonstelling biedt een overzicht van het werk van de gezusters Curiel, met onder andere portretfoto's en beelden die het dagelijkse leven in Suriname vastleggen. Door zowel bekende als onbekende beelden te tonen, belicht de tentoonstelling de veelzijdige praktijk en unieke positie van de gezusters in de Surinaamse samenleving tijdens de Nederlandse koloniale periode.

Met een grote platencamera op een houten statief maakte Augusta Curiel tussen 1904 en 1937 duizenden foto's in haar studio in Paramaribo en op locatie, bijgestaan door haar zus Anna. Gevierd om haar sterke gevoel voor compositie en technische expertise, kreeg Curiel veelvuldig opdrachten om de mensen en het dagelijks leven van Suriname vast te leggen. Van speciale gelegenheden en officiële evenementen tot religieuze missies, werk op plantages, stadsgezichten, expedities in het binnenland en industriële infrastructuur.

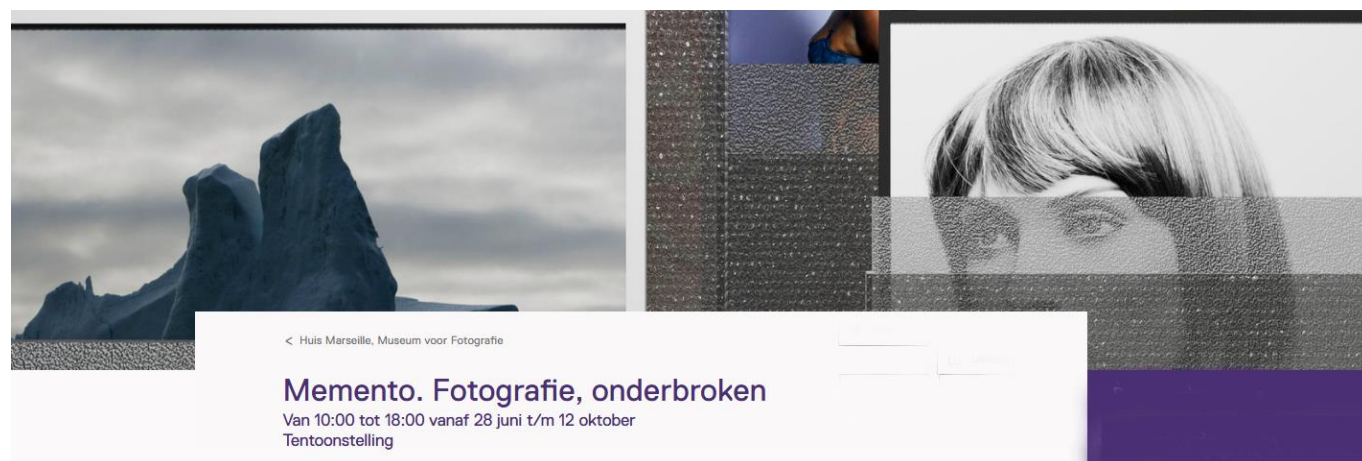
De tentoonstelling brengt vintage prints, moderne reproducties, ansichtkaarten en fotoalbums van verschillende particuliere bruikleners en museumcollecties in Nederland samen.

In 2022 organiseerde Foam de tentoonstelling *Surinaamse Trouwportretten* in samenwerking met gast-curator Lucia Nankoe. Haar doorlopend onderzoek naar Augusta Curiel vormt de basis voor deze aankomende tentoonstelling *Augusta Curiel - Yere Mi Sten*.

MEMENTO. FOTOGRAFIE, ONDERBROKEN

Tentoonstelling in Huis Marseille te Amsterdam

t/m 12 oktober 2025

In 2025 viert Huis Marseille, Museum voor Fotografie zijn 25-jarig jubileum. Ter gelegenheid hiervan is de tentoonstelling *Memento. Fotografie, onderbroken* te zien, die beide 17e-eeuwse panden van het museum aan de Keizersgracht in Amsterdam beslaat.

In een onconventionele en monumentale presentatie toont Huis Marseille ruim honderd hedendaagse fotografische topwerken uit zijn rijke collectie en biedt hiermee tevens inzage in een kwarteeuw verzamelbeleid. Hieruit blijkt dat de verzameling niet alleen ontwikkelingen in de fotografie en de beeldcultuur goed weerspiegelt, maar ook die in de veranderende maatschappij, met name van de afgelopen vijf jaar.

In tweeënhalf decennium heeft Huis Marseille, het eerste fotografiemuseum in Amsterdam, ruim achthonderd hedendaagse fotografische werken verworven. Daaronder bevindt zich werk van vele internationaal toonaangevende fotografen, zoals Thomas Struth, Andres Serrano, Deana Lawson, Viviane Sassen en Jean-Luc Mylayne. Daarnaast is er in de collectie veel ruimte voor minder gevestigde namen. Recentere aanwinsten zijn bijvoorbeeld foto's van Jamie Hawkesworth, Nhu Xuan Hua en Tyler Mitchell, werk dat ontstaan is op het snijvlak van mode en kunst. De collectie van Huis Marseille is van zeldzaam hoog niveau. Wie vergelijkbare topstukken van bijvoorbeeld Deana Lawson, Joanna Piotrowska en Zanele Muholi wil zien, moet daarvoor naar het buitenland afreizen.

Hoe heeft de collectie van Huis Marseille zich in de eerste kwarteeuw van zijn bestaan ontwikkeld? *Memento* geeft daarop een antwoord. Elke foto is op zichzelf een 'memento', met andere woorden verbonden met een moment in de tijd. De collectiestukken zijn daarnaast ook te zien als 'memento's' uit de geschiedenis van het museum. De foto's maakten eerder deel uit van een tentoonstelling of vormden daar juist een aanleiding voor. Ze hoorden bij een bepaalde kunstenaarsrelatie of zijn onder een bepaald directoraat verworven. Bovenal weerspiegelt de collectie van Huis Marseille belangrijke veranderingen in de maatschappij en het kunstbedrijf in het bijzonder, die sinds de uitbraak van de covid-pandemie in 2020 nog in een stroomversnelling zijn geraakt.

Memento is geen chronologische tentoonstelling waarin het ontstaan van de collectie wordt verteld. In plaats daarvan worden de foto's gepresenteerd op een monumentale en onconventionele wijze. Er zijn twee plekken waar een collectiewerk zich normaal gesproken kan bevinden: het kunstdepot en de tentoonstellingszaal. Voor *Memento* worden deze plekken eenmalig met elkaar verbonden. De presentatie in de zalen verwijst naar een schilderijenrek in een kunstdepot. Het Depot van Museum Boijmans Van Beuningen leent zijn Lina Bo Bardi-'ezels' uit aan Huis Marseille. Deze sokkels tonen de werken als object in de ruimte.

Tentoonstellingsvormgever Philip Lüschen maakt een animatiefilm gebaseerd op het depot. Bij zeven zalen wordt een ‘zine’ gemaakt, een soort minicatalogus. Per ‘zine’ wordt een auteur uitgenodigd om een tekst te schrijven, of er komt een gedicht in.

KAREL MARTENS, UNBOUND

Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Amsterdam
t/m 26 oktober 2025

Het Stedelijk Museum te Amsterdam presenteert het eerste overzicht van Karel Martens (1939), een van de belangrijkste naoorlogse Nederlandse grafisch ontwerpers, bekend om zijn eigenzinnigheid en zijn speelse en experimentele manier van werken. Karel Martens heeft in Nederland en internationaal generaties jongere ontwerpers opgeleid en geïnspireerd. De tentoonstelling is een ontdekkingsstocht door het oeuvre dat Martens in 65 jaar opbouwde – van zijn avontuurlijke belettering op gebouwen, tot boeken, typografie, postzegels, telefoonkaarten en behang.

Nederlands grafisch ontwerp staat internationaal in zeer hoog aanzien. Voortkomend uit een modernistische traditie, met voorgangers als Piet Zwart, H.W. Werkman en Willem Sandberg, vormden Karel Martens, Wim Crouwel en Jan van Toorn vanaf de jaren zestig de Grote Drie op grafisch gebied. Waar Wim Crouwel bekend stond om zijn functionele grid, dienstbaar aan de inhoud en Jan van Toorn zijn activistische en persoonlijke inslag liet zien, heeft ook Karel Martens als experimentele, autonome maker de manier waarop we kijken naar vormgeving, boekontwerp en typografie volledig veranderd.

Bij Martens gaat het om denken, kijken en experimenteren: “Ik houd van prutsen, iets proberen, twijfelen, opnieuw beginnen.” Martens speelt met kleursystemen, cijfers, woordenschema’s en algoritmes, waarbij het één voortkomt uit het ander. Hij brengt heldere kleurvlakken vaak in lagen over elkaar aan, en werkt zowel digitaal als analoog. Martens’ autonome werk was altijd de basis voor wat hij ontwikkelde voor opdrachtgevers als PTT, uitgeverij Van Loghoun Slaterus, Manteau en SUN (Socialistische Uitgeverij Nijmegen).

Martens is ook een vindingrijke verkenner, qua budget maakt hij van de nood een deugd. Hij vermijdt verspilling en gebruikt onder meer krantenpapier en oude archiefkaarten van het Stedelijk. Hij wijkt vrijelijk af van ontwerpwetten; zo kan de tekst al op de cover beginnen of in de marges geplaatst zijn. Zijn experimenten gingen bij het ontwerpen van architectuurtijdschrift OASE het verst: elke editie is anders. Hij gaf het vorm aanvankelijk samen met studenten van de mede door hem opgerichte Werkplaats Typografie, en tegenwoordig met zijn dochter Aagje Martens.

Sinds Karel Martens in 2019 samen met zijn kinderen Klaartje en Diederik ging samenwerken onder de naam Martens & Martens is het werkveld verbreed naar o.a. textiel en samenwerkingen, zoals met Suite702, dat handdoeken produceert gebaseerd op Martens’ kleursysteem voor de strandhuisjes in Le Havre. Ontwerpen van Martens zijn ook verwerkt in textieldesigns voor onder meer Liberty London, Maharam, Hermès, DUM, Pop Trading Company en Pentagram.

De tentoonstelling is met meer dan 300 werken een ontdekkingsstocht door het rijke oeuvre van Karel Martens. Een compleet overzicht van zijn avontuurlijke belettering voor gebouwen is te zien, zoals die voor het Nederlands Danstheater in Den Haag, evenals alle nummers van OASE, en door hem ontworpen boeken, typografie, postzegels, telefoonkaarten en behang. Ook is een van zijn strandhuisjes nabgebouwd, onderdeel van Couleurs sur la plage in Le Havre (2017), voorzien van een kleursysteem dat Martens via algoritmes baseerde op het oprichtingsdocument van de stad uit 1517. De door hem ontwikkelde Icon Viewer zet via een groot scherm live beelden om in Martens’ icoonpixels, in dezelfde zaal is ook het wegdek-ontwerp te zien dat hij in 2024 voor Amsterdam maakte om de snelheidslimiet van 30 km zichtbaar en voelbaar te maken.

De inrichting geeft een indruk van Martens’ studio, met een muur met verzamelde objecten en afbeeldingen die laten zien wat hem inspireert, en stellingkasten met zijn vele ontwerpen. Voor het eerst is ook, dankzij talloze schetsen uit zijn archief, het onderzoeks- en ontwerpproces van Martens zichtbaar.

Aan de door Martens ontworpen leestafel is het mogelijk om eindeloos door zijn ontwerpen te bladeren, in de filmzaal is de ontwerper zelf aan het werk te zien en komen door hem geïnspireerde ontwerpers aan het woord.

Karel Martens was een invloedrijke docent die tot vijf jaar geleden nog les gaf. ‘Leren door te doen’ was zijn adagium: zelf op onderzoek uitgaan en ervaren wat wel en niet werkt. Martens werkte ook nauw samen met studenten. Hij doceerde aan de Jan van Eijck Academie in Maastricht, was 22 jaar gast-docent aan de Yale University in de Verenigde Staten en was lang verbonden aan ArtEZ in Arnhem, waar hij medeoprichter was van de Werkplaats Typografie, die vele talenten heeft voortbracht en nog brengt.

SANDRA MUJINGA, SKIN TO SKIN

Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Amsterdam
van 13 september 2025 t/m 11 januari 2026

Sandra Mujinga presenteert haar meest ambitieuze werk tot nu toe: *Skin to Skin*. De Noorse kunstenaar transformeert de kelderruimte van het Stedelijk Museum tot een mysterieuze twilight zone. Geluid, licht, spiegels en sculpturen roepen een buitenaardse wereld op waarin 55 identieke figuren de ruimte bevolken. Door deze figuren eindeloos te herhalen, onderzoekt Mujinga herhaling als strategie voor camouflage. Op het eerste gezicht lijken ze hetzelfde, maar hun veelheid roept ook vragen op: zien we één lichaam in transformatie, een geheime gemeenschap, of een nieuwe levensvorm? Hun aanwezigheid voelt geladen – als stille getuigen

van een vervreemdende of onheilspellende wereld.

Zijn het mensen, diepzeedieren of wezens van buiten ons zonnestelsel? Sommige figuren staan hoog op sokkels, anderen verdwijnen in de duisternis. In de spiegels vermenigvuldigen ze zich tot een leger van reflecties. Terwijl je je een weg baant door de verduisterde ruimte verandert langzaam het groene licht en verschuift het geluid. Langzaam raak je je gevoel voor richting kwijt. Mujinga speelt met tegenstellingen: stilstaan en bewegen, opvallen en verdwijnen. Zo word je steeds verder getrokken in haar raadselachtige wereld.

Mujinga's figuren doen denken aan avatars: bijna-mensen, klonen van elkaar—als echo's van één en dezelfde vorm. Geïnspireerd door sciencefiction onderzoekt Mujinga in *Skin to Skin* wat het betekent om een identiteit te hebben in een wereld waarin je digitaal kunt worden vermenigvuldigd. Wie ben je nog als je 'ik' wordt gekopieerd, verspreid of opgenomen in een digitale omgeving? Als je overal bent, zien mensen je dan nog wel, of val je juist niet meer op?

Tegelijkertijd werpt haar installatie een kritische blik op hoe Zwarte lichamen worden waargenomen. Zij worden voortdurend in de gaten gehouden en beoordeeld, maar zelden echt erkend of vertegenwoordigd in de publieke ruimte of op plekken van macht. Haar sculpturen belichamen die spanning. Net als bodyguards stralen haar metershoge figuren zowel bescherming als dreiging uit. Zo maakt Mujinga zichtbaar hoe complex de verhouding is tussen opgemerkt worden en onzichtbaar blijven.

Licht en geluid spelen een sleutelrol in *Skin to Skin*, en zijn beide gecomponeerd door Mujinga zelf. De ruimte verandert voortdurend van karakter. Het groene licht lijkt de werkelijkheid langzaam te vervormen: huidtinten verdwijnen, materialen krijgen een andere textuur, schaduwen worden langer en korter. Haar soundscape vult de ruimte met elektronische klanken.

Sandra Mujinga (1989, Goma, DRC) is een opvallende naam in de hedendaagse kunstwereld: grensverleggend en radicaal eigentijds. Ze is kunstenaar, dj en muzikant, en combineert verschillende disciplines, van beeldende kunst en performance tot muziek en online platforms. Haar werk omvat performances, sculpturen, installaties, film en geluid, waarmee ze alternatieve werkelijkheden creëert die onze blik op de wereld ter discussie stellen. In 2021 won ze de Preis der Nationalgalerie. Haar werk was onder meer te

zien in het Guggenheim Museum, MoMA, de Yokohama Triennale en op de Biënnale van Venetië (The Milk of Dreams, 2022). Ze had solotentoonstellingen in onder andere Kunsthalle Basel (Time as a Shield, 2024), MdbK Leipzig (Fleeting Home, 2023), Hamburger Bahnhof (BMSWR: I Build My Skin With Rocks, 2022), Malmö Konsthall (Closed Space, Open World, 2022), Swiss Institute New York (World-view, 2021) en Vleeshal Middelburg (Midnight, 2020).

TO BE DETERMINED, MET DUO SAROJINI LEWIS EN RAZIA BARSATIE E.A.

Tentoonstelling in Buro Stedelijk te Amsterdam

t/m 9 oktober 2025

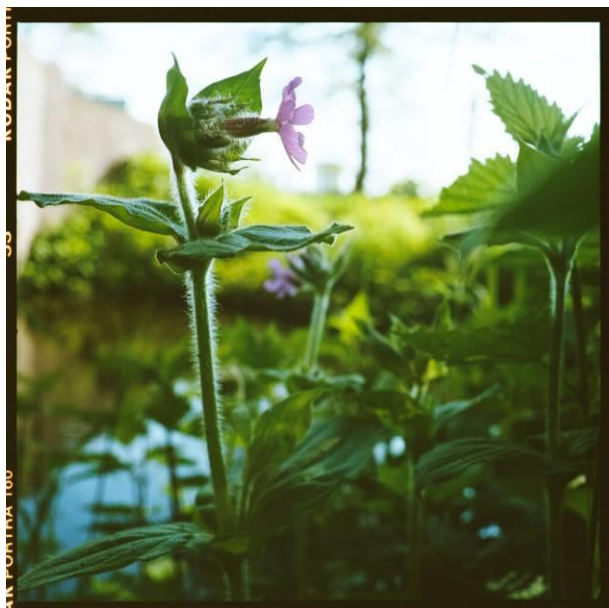

To Be Determined is een terugkerende manifestatie waarbij kunstenaars hun studio's naar Buro Stedelijk verplaatsen. In de projectruimte worden traditionele tentoonstellings- en museale praktijken bevraagd door middel van artistieke interventies. Buro Stedelijk biedt een ruimte waar het werk voortdurend in ontwikkeling is en niet statisch is. Kunstenaars kunnen hun werk constant aanpassen, observeren en experimenteren. Dit onderzoek richt zich op de interactie tussen artistieke productie en een museale presentatie. Bezoekers volgen actief hoe het werk evolueert en zich aanpast aan de omgeving.

FELWA NATUUR IN TRANSITIE - FOTOGRAFIE VAN ARJA HOP EN PETER SVENSON

Tentoonstelling in het CODA Museum te Apeldoorn

t/m 26 oktober 2025

Pupesmeul, Meizeumpje, Fluithout, Vlooienveld en Sukerjenniggen; allemaal plantennamen uit een eeuwenoud Veluws dialect. Ze refereren niet alleen aan de plek waar ze voorkomen, maar verwijzen ook naar lokale of oude gebruiken. Zo groeit het Pupesmeul op de heide en werd de plant vroeger gebruikt voor de bezem en borstel van de schoorsteenveger. Fotografen Arja Hop (1968, NL) en Peter Svenson (1956, NZ) zijn gefascineerd door de Veluwe en planten die duizenden jaren geleden al van belang waren voor de bewoners van het gebied.

Felwa is een oude Germaanse omschrijving van het gebied dat we tegenwoordig aanduiden als de Veluwe. Felwa betekent letterlijk 'vaag lichtgeel' en refereert aan de kleur van de aarde die zo kenmerkend is voor de zandgronden van de Veluwe. De plek en de kleur zijn ook verbonden met de geboortegrond van Arja Hop.

Tijdens de eerste kennismaking met Peter Svenson acht jaar geleden besloten zij samen de omgeving bij haar ouderlijk huis - een boerderij in Hierden niet ver van het Veluwemeer - vast te leggen vanuit het perspectief van de plantenwereld. Dat plan en die ontmoeting resulteerden in een jarenlange artistieke en liefdevolle samenwerking; met elkaar en in dialoog met de natuur.

De tentoonstelling en het fotoboek *Felwa* (Jap Sam Books, 2024) verkennen een fundamentele tegenstelling van en in de natuur: verandering is eigenlijk het enige constante. Die verandering is bijvoorbeeld zichtbaar in de foto's van het erf van Hop's ouderlijk huis. In de laatste jaren dat haar moeder er woonde, vond er lichte verwildering plaats omdat het land niet langer intensief gebruikt werd. Met die verwildering keerden wilde plantensoorten die hier oorspronkelijk voorkwamen weer terug. Verandering en herstel van de natuur zijn ook goed zichtbaar op de panoramafoto's van een Veluws veld (Bloemkampen) dat tweehonderd jaar dienst heeft gedaan als boerengrond en tegenwoordig beheerd wordt door Natuurmonumenten. Hop en Svenson hebben het veld voor de te maken panoramafoto's telkens nauwkeurig

afgelopen om elke minuscule verandering vast te kunnen leggen. Hop en Svenson: “Als de kunstmest en de fosfaten weg zijn en nog voordat er verschraling optreedt waardoor langzaam een divers kruidenrijk of Dotterbloemhooiland ontstaat, zie je vaak eerst *Rumex*-soorten als Ridder-, Krul, en Veldzuring verschijnen. Deze plantensoorten maken de bodem op een natuurlijke manier schoon. Na een aantal jaar keert de diversiteit terug en ontstaat een kruidenrijk landschap met veenbegroeiing en heide.”

De mythen en sagen in de twee verhalenbundels *Veluwsche Sagen* van Gust van der Wall Perné (1877, Apeldoorn – 1911, Amsterdam) waren een directe inspiratiebron voor Hop en Svenson. Van der Wall Perné stierf op 34-jarige leeftijd aan een bloedvergiftiging door loodverf maar liet ondanks zijn vroege dood een omvangrijk oeuvre na. Hij schreef en schilderde niet alleen maar maakte ook boekbanden, illustraties, kleding, meubilair en ex libris waarbij de Veluwe telkens zijn voornaamste inspiratiebron was. Het werk van Van der Wall Perné maakt deel uit van de CODA collectie en is eveneens opgenomen in deze tentoonstelling.

Naast mythen en sagen uit het verleden zijn ook recent wetenschappelijk onderzoek en moderne data belangrijke ingrediënten in het werk van Hop en Svenson. Zij werken samen met wetenschappers en geven de natuur een stem door de kleuren van planten te benaderen als data. Kleur is voor hen de drager van informatie over de leefomgeving, ecologie en de conditie van de plant. Zij maken geen esthetische keuze bij het fotograferen, maar kijken eerst naar de ecologische omstandigheden waarin een plant groeit en hoe die de relatie tussen plant en mens kan verbeelden.

Rode draad in de tentoonstelling zijn de abstracte, monochrome kleurvlakken. Met deze vlakken laten Hop en Svenson niet alleen natuurfotografie in de meest oorspronkelijke vorm zien, maar laten ze de bezoeker ook de kleuren van de natuur in meest pure vorm ervaren. Hop en Svenson noemen deze serie *Florachromes*; plantenkleurstoffen die hun namen ontleenen aan planten die op historisch relevante locaties groeien. Het abstracte beeld bestaat enkel uit kleur en licht, zonder enige vorm van schaduwwerking. Peter Svenson:

“We ontwikkelden een systeem met een bindmiddel dat de kleur die rechtstreeks uit planten gewonnen wordt niet aantast of degradeert en analoog reproduceerbaar maakt. We ontwierpen en bouwden onze eigen repro-unit om plantenkuren op foto's vast te leggen.”

De tentoonstelling in CODA laat de relatie die Hop en Svenson hebben met de natuur, de plantenwereld en het klimaat op geheel eigen wijze zien en ervaren. Zonder activistisch of belerend te zijn zie, voel en ervaar je dat mens en natuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en niet zonder elkaar kunnen.

CODA PAPER ART

Tentoonstelling in het CODA Museum te Apeldoorn

t/m 26 oktober 2025

CODA Paper Art 2025

Een enorme roze olifant, een ronddraaiende Mini Cooper, een immens berglandschap, rotsblokken hangend aan het plafond, kleurige installaties, sieraden, collages, sculpturen, stop-motion films, sprookjes-

achtige droomwerelden en de realiteit van alledag; allemaal gemaakt van papier en karton en samengebracht in de twaalfde editie van *CODA Paper Art*, te zien in CODA Museum Apeldoorn.

Deze tweejaarlijkse tentoonstelling, ditmaal met het werk van 33 kunstenaars uit binnen- en buitenland, brengt de actuele ontwikkelingen op het gebied van papierkunst in beeld en laat je genieten van fantastische activiteiten. Duurzaamheid, identiteit, migratie en de schijnbaar eindeloze mogelijkheden van ambachtelijke en moderne technieken als origami en AI zijn terugkerende thema's in de tentoonstelling. Uiteraard is er een nieuwe editie van fiets- en wandelroute Tour de Papier beschikbaar, ontdek je meer over de geschiedenis van de papierindustrie op de Veluwe en ga je zelf - in CODA en daarbuiten - aan de slag met papier en karton !

Indrukwekkend, groots en meeslepend maar ook uiterst fijn en ambachtelijk vervaardigd. Kleurrijk en uitbundig of juist ingetogen en tactiel. Jong talent, gevestigde kunstenaars en innovatieve ontwerpprojecten. Tastbaar werk en online creaties; in deze editie van *CODA Paper Art* is de variatie groter dan ooit. Ook thematisch is de tentoonstelling zeer gevarieerd. Duurzaamheid, identiteit en migratie zijn terugkerende onderwerpen. Zo kent Matea Bakula met haar spectaculaire werk *Stones of the Sky* opnieuw waarde toe hergebruikt papier. Deze rotsblokken, gemaakt van geperst fotopapier en pulp, lijken van marmer gemaakt. Met dit werk verwijst Bakula naar de marmerwinning en krijgt het papier, verbeeld als kostbaar marmer, een andere waarde en betekenis. Ook akmar maakt gebruik van restmaterialen. Zij hield jarenlang een dagboek bij over consumptiegewoonten en verzamelde verschillende verpakkingen. *CODA Paper Art* toont haar *Commercial Crosses*; een kleurrijke wandinstallatie van verpakkingen in kruisvormen gemaakt van karton en bladgoud. Tijdens *CODA Paper Art* richt CODA ExperienceLab zich op innovatie en duurzame omgang met papier. In de Showroom van het lab staat een installatie die laat zien hoe printers en faxen het gebruik en formaat van papier beïnvloed hebben. Daarnaast nodigt CODA ExperienceLab bezoekers uit om met sociale en speculatieve ontwerpers na te denken over de toekomst van papier.

In het werk van een aantal kunstenaars staat (de zoektocht naar de eigen) identiteit centraal, waarbij culturele achtergrond en je plek in de samenleving onderwerp van onderzoek zijn. Larissa Neslo laat tijdens *CODA Paper Art* de video-installatie *The Story Behind an Image* zien. Neslo maakte dit werk in 2023 in het kader van het herdenkingsjaar Slavernijverleden. Met *The Story Behind an Image* reflecteert ze op 'blackness' en hoe dat haar persoonlijk raakt en beïnvloedt. Verborgene achter maskers en protestborden speelt Neslo zelf de hoofdrol in dit werk. Agatha van Amée vraagt zich af wat de betekenis en het effect is van niet weten waar je vandaan komt. Haar werk gaat over haar persoonlijke zoektocht naar herinneringen aan een verloren jeugd. Aan de hand van voorwerpen die zij zich herinnert, zoekt ze naar de basis van of het fundament onder haar eigen identiteit. Tijdens *CODA Paper Art* worden bezoekers in haar monumentale installatie omringd door getekende papieren objecten – haar herinneringen – die loskomen van het platte vel papier. Identiteit is ook nauw verbonden aan migratie en je ergens wel of niet thuis voelen. Narges Mohammadi vertelt met haar serie *The Kite that Never Flew* verhalen over haar verleden als vluchteling uit Afghanistan en de onbezorgde jeugd die ze niet gehad heeft.

In deze editie van *CODA Paper Art* is er nadrukkelijk ook aandacht voor actuele ontwikkelingen in media en online. Hoe papier, bijvoorbeeld online, een totaal andere verschijningsvorm kan krijgen laat James Gerde zien. Zijn werk is toonaangevend op het gebied van generatieve AI-videocreatie. Geïnspireerd op de bewegingen van dansers, atleten en muzikanten legt hij niet alleen die bewegingen vast maar ook de emoties die daarbij horen. In aansluiting op de aandacht die CODA besteedt aan het sieraad en de collectie sieraden van CODA maakt Roberto Zanon voor *CODA Paper Art* een kleurrijk wandinstallatie van papieren armbanden en ringen. Silvie Altschuler vraagt aandacht voor stemmen die niet gehoord worden. Haar broches zijn geïnspireerd op protestborden en tonen een ongewone combinatie van materialen, zoals karton, zilvermetaal en zirkonia. Sigurd Bronger brengt verbeelding, papier en techniek op ingenieuze wijze samen in zijn broches. Zijn voornaamste inspiratie: de lege, kartonnen doos. Zijn achtergrond als goud- en zilversmid is in het detail goed zichtbaar. Eunhee Cho toont met haar collectie sieraden, gebaseerd op flora en fauna en organische vormen, de tactiele schoonheid van helderwit papier. Voor het vervaardigen van haar sieraden maakt ze gebruik van een ambachtelijke Koreaanse techniek, genaamd Jiseung.

Tijdens *CODA Paper Art* maken bezoekers in CODA Atelier samen een indrukwekkende waterval van leporello's. Met het verstrijken van de tijd wordt deze waterval van leporello's steeds groter en indrukwekkender. Na drie succesvolle maakboekedities (het Sloopschrift, Proefschrift en Speelschrift),

koop je in 2025 het gloednieuwe Aktieschrift waarin en waarmee je, ook thuis of tijdens je vakantie, zelf aan de slag kunt.

RINELLA ALFONSO EN CHARLES EYCK: AAN DE ANDERE KANT VAN DE OCEAAN

Tentoonstelling in het Schunck Museum te Heerlen

t/m 14 september 2025

SCHUNCK

Twee kunstenaars, twee generaties, één dialoog. SCHUNCK Museum brengt het werk van Rinella Alfonso en Charles Eyck samen. Hun schilderijen tonen hoe herinneringen en invloeden van verschillende plekken samenkomen in hun persoonlijke en krachtige visuele taal.

Rinella Alfonso (1995, Willemstad, Curaçao) is een schilder die herinnering,

spiritualiteit en identiteit samenbrengt in gelaagde, evocatieve olieverfschilderijen. Ze woont en werkt in Amsterdam.

Haar stijl is gelaagd en evocatief: door transparante verflagen verschijnen objecten die verwijzen naar het persoonlijke en het spirituele, terwijl harde lijnen associaties oproepen met

Rinella Alfonso's werk vormt een visuele brug tussen Curaçao en Nederland. In haar schilderijen onderzoekt en viert ze haar identiteit. Ze beschrijft schilderen als een manier om die identiteit op te delen in fragmenten – herinneringen, gedachten, ideeën, geluiden en gevoelens.

Haar stijl is gelaagd en evocatief: door transparante verflagen verschijnen objecten die verwijzen naar het persoonlijke en het spirituele, terwijl harde lijnen associaties oproepen met begrenzing en onvrede. De sfeer in haar werk is intiem en mysterieus, soms zelfs subtiel griezelig.

Ze speelt met contrasten – hard en zacht, licht en donker – en weersprekt daarmee het veelgehoorde beeld dat Caribische kunst per definitie uitbundig en kleurrijk is. “Wat ik communiceer in een schilderij komt beter tot zijn recht in deze donkerte (...) Op Curaçao heeft die ongestructureerde kwaliteit – de chaos – een unieke visuele dimensie die ik mooi vind.” Alfonso werkt bij voorkeur met olieverf, een medium dat haar de vrijheid biedt om textuur, transparantie en intensiteit te manipuleren. Haar experimenten met olieverf op doek maken haar tot een schilder pur sang.

Rinella Alfonso studeerde aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) in Den Haag en was artist-in-residence bij De Ateliers in Amsterdam. Ze won in 2021 de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst. Recente solotentoonstellingen vonden plaats bij La Maison de Rendez-Vous in Brussel (2021), June Art Fair in Basel (2019) en Annet Gelink Gallery in Amsterdam (2024).

In 2024 werd een serie van drie schilderijen van Rinella Alfonso gezamenlijk verworven door SCHUNCK en het Stedelijk Museum Schiedam. Deze toevoeging vormde de opmaat naar haar eerste solotentoonstelling bij SCHUNCK in het voorjaar van 2025, waarvoor zij een nieuwe reeks schilderijen ontwikkelde.

De beeldende kunstcollectie van SCHUNCK heeft zich in de afgelopen decennia verbreed met een diversiteit aan disciplines, maar schilderkunst blijft een basispijler. Sinds de jaren 1950 – met werk van onder meer CoBrA-kunstenaars en ‘Amsterdamse Limburgers’ – vormt schilderkunst een constante factor in de collectie. De spanning tussen vernieuwing en traditie, tussen beperking en openheid, is daarin steeds terugkerend. Het werk van Rinella Alfonso weerspiegelt deze thematiek en vormt een momentopname binnen een voortdurend proces dat SCHUNCK ook in de toekomst met aandacht blijft volgen.

Charles Eyck (1897, Meerssen – 1983, Schimmert) is een van Limburgs bekendste beeldend kunstenaars. Naast schilderijen en tekeningen maakte hij ook muurschilderingen, grafiek, beeldhouwwerken, tegeltableaus, glas-in-loodramen en textielontwerpen.

Charles Eyck was een veelzijdige kunstenaar uit Limburg die uitgroeide tot een belangrijke naam binnen de Nederlandse monumentale kunst. Op tienjarige leeftijd werd hij doof door roodvonk. Vier jaar later begon hij als decoratieschilder bij de aardewerfabriek Société Céramique in Maastricht, waar zijn uitzonderlijke tekentalent al snel opviel.

In 1917 werd Eyck toegelaten tot de Rijksacademie in Amsterdam. Daar volgde hij de opleiding monumentale kunst, gericht op kunst in dienst van de (katholieke) gemeenschap. In 1922 won hij de prestigieuze Prix de Rome. Dankzij deze prijs kon hij vier jaar werken in Frankrijk en Italië, waar hij werd beïnvloed door veertiende- en vijftiende-eeuwse kunstenaars zoals Giotto en Fra Angelico.

Naast schilderijen op doek en paneel maakte Eyck tal van tekeningen, keramiek, grafiek en zelfs textielontwerpen. Zijn eerste grote landelijke doorbraak als kerkschilder kwam in 1929 met muurschilderingen in de Sint-Vincentiuskerk in Brunssum. Er volgden vele kerkelijke opdrachten in Limburg en daarbuiten, waaronder glas-in-loodramen, schilderijen en beeldhouwwerken. Tegelijkertijd liet hij zich inspireren door moderne Franse kunstenaars als Raoul Dufy en Maurice Utrillo.

In de jaren 1930 leverde Eyck bijdragen aan het katholieke weekblad *De Gemeenschap*, met illustraties, tekeningen en literaire teksten. Hij was betrokken bij de Nederlandse paviljoens op de wereldtentoonstellingen van Brussel (1935) en Parijs (1937). Tijdens de Tweede Wereldoorlog sloot hij zich niet aan bij de door de nazi's ingestelde Kultuurkamer en mocht hij zijn beroep daarom niet uitoefenen.

Na de oorlog werd hij gevraagd om het officiële schilderij te maken van de inhuldiging van koningin Juliana in 1948. In 1951 nam hij deel aan de eerste Biënnale van São Paulo, met onder meer een stenen Piëta-beeld en een geschilderd portret van Marcel van Grunsven, burgemeester van Heerlen. Het jaar 1952 markeerde een keerpunt: Eyck ontdekte het recente werk van Pablo Picasso in Antibes, verbleef in Andalusië en besloot zich in Frankrijk te willen vestigen. In datzelfde jaar werd zijn Limburgs Bevrijdingsmonument op het Koningsplein in Maastricht onthuld. Eind oktober 1952 vertrok hij voor een verblijf van ruim zes maanden naar Curaçao.

In 1962 voltooide Eyck een persoonlijk project: het beschilderen van het interieur van een kerkje in het Noord-Franse Jeantes-la-Ville. Dit project is een van de hoogtepunten binnen zijn oeuvre als monumentaal kunstenaar.

Hoewel Charles Eyck zich na de oorlog niet aansloot bij moderne kunststromingen, bleef hij trouw aan zijn expressieve, figuratieve stijl. Tot aan zijn dood in 1983 bleef hij een invloedrijke figuur binnen de Limburgse kunstwereld. Zijn werk inspireert nog altijd nieuwe generaties kunstenaars en leeft voort in talloze schilderijen, muurschilderingen en monumentale werken verspreid over Nederland en daarbuiten.

DE SLEUTEL TOT SINT SERVAAS

Tentoonstelling in het Bonnefanten Museum te Maastricht
t/m 16 november 2025

Deel van een apostelbalk met voorstelling van H. Petrus en Johannes, ca. 1480-1520, eikenhout. Hoogte x Breedte x Diepte: 32,5 x 90,5 x 15 cm. Collectie Bonnefanten. Foto Peter Cox.

Deze presentatie draait om een mysterieus detail van een 16e-eeuws houtsnijwerk uit de omgeving van Maastricht. De afgebeelde sleutel in een *deel van een apostelbalk* opent je blik op de Heilige Servaas en zijn betekenis voor Maastricht, de heiligdomsvaart en de (kunst-) geschiedenis in de regio.

Al eeuwenlang heeft de sleutel een speciale betekenis voor mensen. Het alledaagse hulpmiddel kan symbool staan voor het toegang krijgen tot rijkdom, liefde en een thuis. Je kan alles wat je dierbaar is met een slot beschermen maar de sleutel heeft ook de symbolische kracht om geheimen te kraken en raadsels op te lossen.

Op het eerste oog lijkt een deel van een apostelbalk niet zo bijzonder. Natuurlijk, het is een bijzonder 16e-eeuws snijwerk dat her en der nog verbazingwekkend gedetailleerd is. Maar je blik zal ook snel blijven haken achter grote scheuren in het hout, en het zal je opvallen dat het object incompleet is. Maar er is een klein detail, de sleutel die apostel Petrus vasthoudt, dat het onlosmakelijk verbindt met de stad Maastricht, de regio en de heiligdomsvaart.

De apostelbalken waren niet te zien in belangrijke kerken in steden, maar in de godshuizen in de dorpen rondom. Tussen de zuilen die de afscheiding vormden van het koor en schip was deze balk geplaatst. Hierop waren de twaalf apostelen te zien met in hun midden Christus zelf.

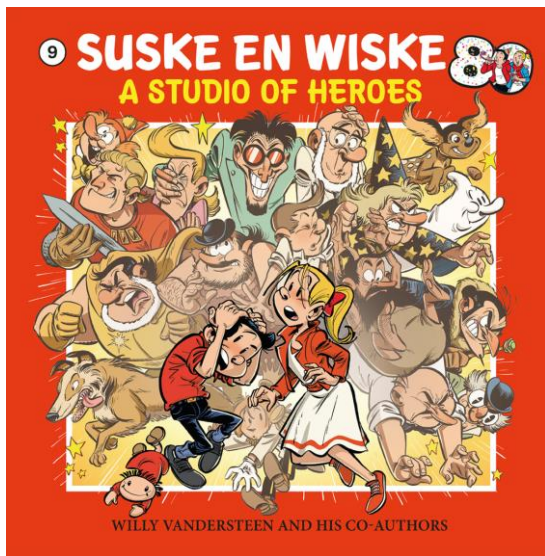
Dit was niet de topkunst die gemaakt werd voor bisschoppen of hoogwaardigheidsbekleders, maar kunst voor dorpskerken en hun bezoekers. Deze 16e- eeuwse apostelbalken zijn een typisch verschijnsel uit de Maas-Rijn regio. Wat kan het mysterieuze kleine detail van de sleutel van Petrus in een *deel van een apostelbalk* ons vertellen over de kerken waar deze apostelbalken ooit hebben gehangen ?

De betekenis van dit kleine maar belangrijke detail wordt onderzocht in deze focuspresentatie. Je wordt meegenomen langs zowel regionale als internationale bruiklenen die de symbolische aard van de sleutel verkennen, de impact van Sint Servaas op de regio illustreren en duidelijk maken hoe het kapittel van Sint Servaas de verworven macht uitbreidde.

SUSKE EN WISKE 80 “A STUDIO OF HEROES”

Tentoonstelling in het Museum of Comic Art te Noordwijk

t/m 22 februari 2026

In het jaar dat Suske en Wiske hun tachtigste verjaardag vieren wordt de tentoonstelling gewijd aan alle figuren die Willy Vandersteen bedacht heeft en met zijn studio uitwerkte.

Het is een eerbetoon aan de bijdrage die Vandersteen aan de Negende Kunst heeft geleverd en tevens aan de studio die het werk van Vandersteen vormgaf en het oeuvre tot op de dag van vandaag voortzet.

In het MoCA wordt de enorme veelzijdigheid van Vandersteen en zijn medewerkers getoond. Aan de hand van de originelen laten wij zien dat Vandersteen de drijvende kracht bleef achter de producties en actief samenwerkte met zijn getalenteerde medewerkers.

Niet eerder zijn er voor één tentoonstelling zoveel originelen samengebracht van Willy Vandersteen, Karel Verschuere, Karel Biddeloo, Paul Geerts, Eduard de Rop, Jeff Broeckx,

Marc Verhaegen, Luc Morjaeu en tal van andere.

LEENDERT BOLLE (1879-1942), BEELDHOUWER IN ROTTERDAM

Tentoonstelling in het Chabot Museum te Rotterdam

t/m 9 november 2025

In de jaren vijftig werd de Rotterdamse kunstenaar Leendert Bolle (1879-1942) beschouwd als een van de beste Nederlandse beeldhouwers. Kunsthistoricus Abraham Hammacher beschreef Leendert Bolle als een ‘buitengewoon geconcentreerd kunstenaar’. Hij bewonderde zijn balustrade voor het G.J. de Jongh-monument in de tuin van Museum Boijmans van Beuningen als een absoluut hoogtepunt van de beeldhouwkunst in het interbellum. Toch raakte Bolle's werk in de vergetelheid. Tot nu toe is er geen enkel overzicht verschenen van zijn uitgebreide oeuvre. Onterecht, want de werkwijze van Bolle was vernieuwend en hij experimenteerde veel met zijn materiaalgebruik. De invloed van Bolle is ook terug te zien in het werk van kunstenaar en beste vriend Henk Chabot.

Het Chabot Museum Rotterdam presenteert nu een solotentoonstelling van deze vernieuwende kunstenaar. Met beeldhouwkunst, schetsen, gipsmodellen en penningen werpt de tentoonstelling nieuw licht op kunstenaar Leendert Bolle. De tentoonstelling schenkt ook aandacht aan de vele sporen die Bolle heeft achterge-

laten in Rotterdam. Iedereen is bekend met de gestileerde diersculpturen die hij in 1938 op slanke kolommen bij de ingang van dierentuin Blijdorp heeft neergezet, maar voor velen zal het tot dusver onbekend zijn dat Bolle zoveel waarde toevoegde aan de stad waar hij woonde en werkte.

Leendert Bolle (1879-1942) – Beeldhouwer in Rotterdam is t/m 9 november 2025 te zien in het Chabot Museum Rotterdam. Kijk voor tickets en openingstijden op de website.

Bij de tentoonstelling verschijnt een monografie geschreven door kunsthistoricus Ype Koopmans, voormalig directeur van Museum MORE in Gorssel en specialist in de Nederlandse kunst van het Interbellum. De monografie wordt uitgegeven door stichting Clio Rotterdam.

PEI-HSUAN WANG

Tentoonstelling in Keramiekmuseum Prinsessehof te Leeuwarden
t/m 26 oktober 2025

Keramiekmuseum Prinsessehof presenteert een solotentoonstelling van kunstenaar Pei-Hsuan Wang. Het werk van Wang is vaak gebaseerd op persoonlijke en familiale geschiedenissen: banden tussen generaties en het (veranderende) verwantschap wanneer familieleden over de wereld verhuizen. Tijdens haar recente residentie in het Europees Keramisch Werkcentrum (EKWC) in Oisterwijk verdiepte de kunstenaar uit Taiwan zich in *Sancai*, een eeuwenoude glazuurtechniek uit de Tang-dynastie (618 - 906). De vijf werken in de tentoonstelling vormen samen een installatie waarmee Wang reflecteert op identiteit, afkomst en sterfelijkheid. Drie van de getoonde sculpturen maakte ze onlangs in het EKWC. *EKWC@Prinsessehof: Pei-Hsuan Wang - The Extent of Our Union* is Wang's eerste solotentoonstelling op Nederlandse bodem.

Wang ziet sculpturen als vaten – dragers van energie, gebeden en visies. De sculpturen in de tentoonstelling zijn gemaakt in de nasleep van de coronapandemie. Ze zijn een persoonlijke reflectie op spiritualiteit en saamhorigheid – terugkerende thema's in de recente projecten van de kunstenaar. In het EKWC verdiepte Wang zich in *Sancai*-keramiek uit de Tang-dynastie: sculpturen en vaten die gebruikt werden als grafgiften en symbool stonden voor status en bescherming. Deze meerkleurige glazuurtechniek is deels ontstaan door de culturele uitwisseling via de Zijderoute. De mythische wezens en dierlijke figuren in de tentoonstelling staan symbool voor thema's als zorg en transformatie. Hiermee belichamen

ze de verhalen van diasporische individuen en gemeenschappen die hun plek zoeken in een voortdurend veranderende wereld.

Pei-Hsuan Wang (1987, Hsinchu, Taiwan) woont en werkt in Gent, België. Met haar werk onderzoekt ze culturele uitwisselingen en hoe identiteit wordt gevormd door migratie. Zo verkent ze thema's als familiegeschiedenis en de Taiwanese mythologie. Door een subtiel samenspel van traditionele technieken en hedendaagse interpretaties stelt Wang vragen over erfgoed en samenhang in een wereld die constant in beweging is.

Wang exposeerde onder meer in STUK Leuven, het Taipei Fine Arts Museum en de National Gallery of Indonesia. Recente solotentoonstellingen zijn *Every Love Story Is a Ghost Story*, onderdeel van de Triënnale Kortrijk bij rhizome_, Kortrijk (2024), *Gratitude Is A Colored Vessel* bij Ballon Rouge, Brussel (2023), *Ghost Eat Mud* bij Kunsthall Gent, Gent (2022), *I've Left My Body to Occupy Others* bij Good Weather, Chicago (2020), *For Iris* bij Gallery 456, New York (2020) en *You Are My Sunshine* bij het Taipei Contemporary Art Center (2019).

TIJDTABEL MET VERMELDING VAN INFO, UITGELICHT 176 september 2025

Einddatum

UITGELICHT ! No 164 september 2024

De verdieping	CODA Museum Apeldoorn	01 jan. 2026
Salon Arntzenius	Museum Gouda te Gouda	31 dec. 2025

UITGELICHT ! No 166 november 2024

Oracles	Prinsessehof Leeuwarden	26 okt. 2025
---------	-------------------------	--------------

UITGELICHT ! No 167 december 2024

De Beeldentuin	Museum Arnhem Arnhem	31 dec. 2026
Het Genneper Huys	locatie in gemeente Gennepe	14 sept. 2025

UITGELICHT ! No 169 februari 2025

Het grafische werk	Anton Pieck Museum Hattem	** jan. 2026
Ont-moeten	Museum Arnhem Arnhem	31 dec. 2027
Between the sea and the sky	Fotomuseum a/h Vrijthof Maastricht	21 sept. 2025

UITGELICHT ! No 170 maart 2025

Good Mum / Bad Mum	Centraal Museum Utrecht	14 sept. 2025
Daan van Golden	Stedelijk Museum Schiedam	14 sept. 2025
Vrouwen van Schiedam	Stedelijk Museum Schiedam	14 sept. 2025
The life of things	Museum Voorlinden Wassenaar	02 nov. 2025

UITGELICHT ! No 171 april 2025

Verstoep op de Veluwe	Noord-Veluws Kunstmus. Nunspeet	05 okt. 2025
Een sprookje	Anton Pieck Museum Hattem	29 maart 2026
Khaled Dawwa	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	02 nov. 2025
FELWA	CODA Museum Apeldoorn	19 okt. 2025
Carel de Nerée	Dordrechts Museum Dordrecht	21 sept. 2025
De wereld van Johan de Witt	Dordrechts Museum Dordrecht	26 okt. 2025
Vrouw met vleugels	Museum Arnhem Arnhem	21 sept. 2025
Richard Roland Holst	Design Museum Dedel Den Haag	****
Jan Toorop	Design Museum Dedel Den Haag	****
100 years of menswear	Rijksmuseum Amsterdam	15 mrt 2026

UITGELICHT ! No 172 mei 2025

Amsterdam eet	Allard Pierson Museum Amsterdam	07 sept. 2025
Prenten Thé Tjong Khing	Anton Pieck Museum Hattem	29 mrt 2025
Nature never loses	Bonnefantenmuseum Maastricht	28 sept. 2025
Koen Vermeule	Museum JAN Amstelveen	05 okt. 2025
Remy Jungerman	Mondriaanhuis Amersfoort	12 okt. 2025
Charley Toorop	Kröller-Müller Museum Otterlo	14 sept. 2025
Verzamelde vrouwen	Museum Gouda	22 febr. 2026
Jo Koster	Museum Gouda	04 jan. 2026
Jildau Nijboer	Singer Museum Laren (NH)	08 mrt 2026
Marc Mulders	Singer Museum Laren (NH)	07 sept. 2025
Lokroep van de natuur	Singer Museum Laren (NH)	07 sept. 2025
Pamela Rosenkranz	Stedelijk Museum Amsterdam	** sept. 2025
Morena Bamberger	Stedelijk Museum Schiedam	09 nov. 2025
X Opperslaes	Stedelijk Museum Schiedam	09 nov. 2025

Uit het Paradijs	Museum Klooster Ter Apel	26 okt. 2026
It's not a joke	Mus. Van Bommel van Dam Venlo	14 sept. 2025
Daniel Buren	Museum Voorlinden Wassenaar	07 sept. 2025
Simone Post	Museum Voorlinden Wassenaar	07 sept. 2025
Rauw	Tiendschuur Tegelen	28 sept. 2025

UITGELICHT ! No 173 juni 2025

Ima-Abasi Okon	Van Abbemuseum Eindhoven	21 sept. 2025
Van Glas	Allard Pierson Museum Amsterdam	01 april 2026
Ryan Gander / Edgar Degas	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	04 jan. 2026
Tania Kovats. Oceanic	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	04 jan. 2026
Noorderlicht Fotofestival	Museum Belvédère Heerenveen	21 sept. 2025
Henk Visch	Museum Belvédère Heerenveen	21 sept. 2025
Huilend Glas	Mus. Boijmans Rotterdam (Depot)	12 okt. 2025
Donders dikke plaoten	Drents Museum Assen	14 sept. 2025
The Dreamhouse !	Groninger Museum Groningen	16 nov. 2025
German Grobe	Katwijk's Museum Katwijk (ZH)	07 sept. 2025
Varen voor Vrijheid	Katwijk's Museum Katwijk (ZH)	07 sept. 2025
Folkert de Jong	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	16 nov. 2025
Tomás Libertiny	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	16 nov. 2025
Iwan Baan	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	16 nov. 2025
Post/No/Bills#6 Hedy Tjin	Stedelijk Museum Amsterdam	doorlopend
De Collectie Louwers	Museum De Wieger Deurne	07 dec. 2025
Boven het maaiveld	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	07 sept. 2025
Atelier in beeld	Verwey Museum Haarlem	04 jan. 2026
Meer dan Muze	Verwey Museum Haarlem	26 okt. 2025
Verwey en zijn inspiratie	Verwey Museum Haarlem	09 nov. 2025
Gips	Het Depot Wageningen	21 sept. 2025
Wim Lemmens	Het Depot Wageningen	25 jan. 2026
Erik Mattijssen	Museum More Gorssel	26 okt. 2025
OMG ! Relipop	Museum Krona Uden	07 sept. 2025
Anaïs López	Japanmuseum Sieboldhuis Leiden	07 dec. 2025
Rembrandt & Amsterdam	Rembrandthuis Amsterdam	07 sept. 2025

UITGELICHT ! No 174 juli 2025

Dwarsverbanden	Van Abbemuseum Eindhoven	19 april 2026
Verborgen verbanden	Van Abbemuseum Eindhoven	19 april 2026
Making food out of sunlight	Van Abbemuseum Eindhoven	30 nov. 2025
Omkijken	Depot Boymans Rotterdam	28 sept. 2025
The stories we tell	Depot Boymans Rotterdam	26 okt. 2025
The Mucha Experience	Museum de Buitenplaats Eelde	04 jan. 2026
Kishio Suga	Museum Cobra Amstelveen	26 okt. 2025
Ossip Zadkine	Museum JAN Amstelveen	09 nov. 2025
Let's dance	Kröller-Müller Museum Otterlo	02 nov. 2025
Joseph Beuys	Kröller-Müller Museum Otterlo	05 okt. 2025
Cute	KunstHal Rotterdam	23 nov. 2025
Geheimschrift	Huis van het boek 's-Gravenhage	31 dec. 2025
Mythes en mogelijkheden	Huis van het boek 's-Gravenhage	31 dec. 2025
Koninkrijk van Kleuren II	Lalique Museum Doesburg	17 juni 2026
Marc Chagall	Lalique Museum Doesburg	21 juni 2026

Het Hollandse Huishouden	Museum van de 20ste Eeuw Hoorn	*****
Straat Kunst Museum	Stedelijk Museum Breda	21 sept. 2025
Erotiek	Limburgs Museum Venlo	04 jan. 2026
Het dak van de stad	Activiteit Nieuwe Kerk Amsterdam	02 nov. 2025
Kimsooja	Oude Kerk Amsterdam	09 nov. 2025
Keramiek, Geloof en Missie	Tiendschuur Tegelen	med. sept.2025
Mondriaan en Seuphor	Villa Mondriaan Winterswijk	02 nov. 2025
Nieuwe lijnen	Villa Mondriaan Winterswijk	02 nov. 2025
Henk Helmantel 80	Museum Helmantel Westeremden	01 nov. 2025
Helmantel ontmoet Huisman	Jopie Huisman Museum Workum	28 sept. 2025
Paul Citroen	Synagoge Enschede	28 sept. 2025

UITGELICHT ! No 175 aug. 2025

Homecoming	Van Abbemuseum Eindhoven	07 dec. 2025
Het grafische werk	Anton Pieck Museum Hattem	*** jan. 2026
Voerman verwondert	Voerman Stadsmuseum Hattem	*****
In the Name of Love	Museum Catharijneconvent Utrecht	01 mrt 2026
The Mucha Experience	Museum De Buitenplaats Eelde	04 jan. 2026
Pablo Reinoso, sculpturen	Kunstmuseum 's-Gravenhage	16 nov. 2025
v.Heemskerck/Tak v.Poortvliet	Kunstmuseum 's-Gravenhage	01 mrt 2026
Lois Dodd	Kunstmuseum 's-Gravenhage	30 aug. 2025 t/m 04 jan. 2026
Natuurlijk Wolkers	Museum De Lakenhal Leiden	14 sept. 2025
Vrouwen als technologie	Design Museum Den Bosch	26 okt. 2025
Makers in Gooi en Vecht	Huizer Museum Huizen	28 sept. 2025
Artus Quellinus	Koninklijk Paleis Amsterdam	27 okt. 2025
Isamu Noguchi Tuinen	Rijksmuseum Amsterdam	26 okt. 2025
Design in beweging	Cuypershuis Roermond	09 nov. 2025
Willeke van der Weerden	Ateliers Museum De Wieger Deurne	14 sept. 2025
Gerard Engels	Ateliers Museum De Wieger Deurne	14 sept. 2025
H.N. Werkman	Museum Sjoel Elburg	29 nov. 2025
Nida (Litouwen)	Noord-Veluws Museum Nunspeet	07 dec. 2025
Art-Nouveau O-Groningen	Riga Art Nouveau Centre Riga	15 sept. 2025
Amsterdamse School & Zo	Veenkoloniaal Museum Veendam	12 okt. 2025
Oude Stenen	Ikonenmuseum Kampen	11 okt. 2025
Divine Fingerprints Kasteel	Mus. Sypesteijn Loosdrecht	02 nov. 2025
Gerrit van Houten	Fraeylemaborg Slochteren	31 jan. 2026
Inflatable Thoughts	Nat. Glasmuseum Leerdam	09 nov. 2025
Van Klein naar Groot	Nat. Glasmuseum Leerdam	09 nov. 2025
De Veluwe in huis	Museum Veluwezoom Doorwerth	05 okt. 2025

UITGELICHT ! No 176 sept. 2025

Remy Jungerman	Mondriaanhuis Amersfoort	12 okt. 2025
Refresh Amsterdam	Amsterdam Museum Amsterdam	30 nov. 2025
Friede auf Erden	Huis Willet-Holthuyzen Amsterdam	09 nov. 2025
Ode aan één vrouw	Amsterdam Pipe Mus. Amsterdam	31 dec. 2025
De ondergedoken camera	FOAM Fotografiemus. Amsterdam	02 okt. 2025
Augusta Curiel	FOAM Fotografiemus. Amsterdam	06 nov. 2025
Memento Fotografie	Huis Marseille Amsterdam	12 okt. 2025
Karel Martens, Unbound	Stedelijk Museum Amsterdam	26 okt. 2025
Sandra Mujinga	Stedelijk Museum Amsterdam	13 sept. 2025 t/m 11 jan. 2026
To be determined	Stedelijk Museum Amsterdam	09 okt. 2025

Eelwa Natuur in transitie	CODA Museum Apeldoorn	26 okt. 2025
Paper Art	CODA Museum Apeldoorn	26 okt. 2025
Rinella Alfonso/Charles Eyck	Schunck Museum Heerlen	14 sept. 2025
De sleutel tot St. Servaas	Bonnefanten Museum Maastricht	16 nov. 2025
Suske & Wiske 80	Museum of Comic Art Noordwijk	22 febr. 2026
Leendert Bolle	Chabot Museum Rotterdam	09 nov. 2025
Pei-Hsuan Wang	Museum Princessehof Leeuwarden	26 okt. 2025
Wybrand de Geest	Fries Museum Leeuwarden	06 sept. 2025 t/m 01 mrt 2026
Mark Manders	Museum Voorlinden Wassenaar	20 sept. 2025 t/m 25 jan. 2026
1913. De grote kunstexplosie	Singer Museum Laren (NH)	16 sept. 2025 t/m 11 jan. 2026
Jozef Posenae	MTVP Museum Domburg	05 okt. 2025
Ed van der Elsken 100 jaar	Purmerends Museum Purmerend	** sept. 2025 t/m ** mrt 2026
Vrouwen A'damse School	Museum Het Schip Amsterdam	25 sept. 2025 t/m 26 juni 2026
Thuis	Rembrandthuis Amsterdam	26 sept. 2025 t/m 04 jan. 2026
Lucas Foglia Vlindervlucht	Fotomuseum 's-Gravenhage	28 sept. 2025
Randa Mirza Beirutopia	Fotomuseum 's-Gravenhage	28 sept. 2025
De vrouw	Hildo Krop Museum Steenwijk	2025/2026
Iconen Heiligenbeelden	museum Kranenburg	31 okt. 2025
Pop Models	Museum More Gorssel	28 sept. 2025
Jemima de Jonge	Museum More Ruurlo	16 nov. 2025
Dutch, more or less	Het Nieuwe Instituut Rotterdam	31 mei 2026
Vormen Voorwaarts	Het Nieuwe Instituut Rotterdam	26 okt. 2025